1865. N°. 54. VRIJDAG 7 Julij 14de Jaargang.

DE LOCOMOTIEF.
SAMARANGSCH HANDELS EN ADVERTENTIE-BLAD.

Abonnementsprijs per Jaar.

Voor SAMARANG.......................... ƒ 18.—
„ JAVA en de BUITENBEZITTINGEN.... „ 20.—
De betaling geschiedt **vooruit.** — Brieven **franco**
Verschijnt tweemaal 's weeks Maandags en Vrijdags.

HOOFD-BUREAU: te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & CO.

Te Batavia bij G. KOLFF & Co.
„ Soerabaija „ THIEME, KOLFF & Co.
„ Cheribon „ M. BLOK & Co.
„ Tagal „ Wed. DORT & Zn.
„ Pecalongan „ J. C. SIMONET.
„ Soerakarta „ DE GROOT, KOLFF & Co.
„ Madioen „ JAMES DAVIDSON.
Te Pasoeroean bij WEYERMANS & Co.
„ Banjoemaas „ M. S. CHERIMAN.
„ Djocjakarta „ C. F. PHILIPS.
„ Padang „ V. ZADELHOF en FABRITIUS.
„ Makassar „ K. SUTHERLAND.
Voor Nederland „ JOH. NOMAN & Zn. Zalt-Bommel.

Prijs der Advertentiën.

Voor EEN tot TIEN Woorden voor 2 plaatsingen ƒ 1.—
„ iedere volgende VIJF Woorden.......... „ 0.50
Behalve het Zegel voor den Lande.
De betaling geschiedt **vooruit.** — Brieven **franco.**
Advertentiën te bezorgen vóór 12 uur.

BIJ DIT BLAD BEHOORT EEN BIJVOEGSEL.

Vertrek van de Landmail.

FRANSCHE 23 — ENGELSCHE 10—27 Julij.

Berigt.

Op aanraden van belangstellende Lezers der LOCOMOTIEF hebben de Uitgevers van dit Blad besloten, thans bij het begin van het tweede Halfjaar, twee proefnummers te verspreiden, waarbij een inteekeningslijst gevoegd is, welke zij na invulling hopen terug te ontvangen. Met bescheiden vertrouwen bevelen zij hun Courant aan nog-niet geäbonneerden ter inzage aan.

DE GROOT, KOLFF & Co.

De opheffing der doodstraf.

Nous ne demandons cependant pas pour le moment une brusque et complète abolition de la peine de mort. — —. Nous désirons au contraire tous les essais, toutes les précautions, tous les tâtonnements de la prudence. VICTOR HUGO.

Et l'ordre ne disparaîtra pas avec le bourreau; ne le croyez point. La voûte de la société future ne croûlera pas, pour n'avoir point cette clef hideuse. La civilisation n'est autre chose qu'une série de transformations successives. A quoi donc allez-vous assister? à la transformation de la pénalité. La douce loi du Christ pénétrera enfin le Code et rayonnera à travers. — — — On versera le baume et l'huile où l'on appliquait le fer et le feu. — — Voilà tout.
VICTOR HUGO.

Het wordt tijd, dat de doodstraf tot de geschiedenis behoore!

SHAKESPEARE vertelt ergens, zooals men weet, van een zeeroover, die overal de X Geboden verspreidde, maar nadat hij het VIIIste gebod: „Gij zult niet stelen!" had doorgehaald. Die man had dus nog de eigenschap der opregtheid; MULTATULI zou hem „een eerlijken pasteibakker" noemen.

Tegenwoordig is men dikwerf meer vrijmoedig. Men zendt Evangeliepredikers de wereld door, verspreidt den Bijbel in honderde talen, moderniseert, christianiseert, bekeert . . . en ziet middelerwijl zonder blozen, zonder schaamte, hoe den naaste door de dienaars der wet het leven moet worden benomen. Ja met duivelsch, met beestachtig welgevallen schier schijnt men zich soms daaraan te verlustigen; van verre afstanden daagt men op, om bij herhaling het ontzettend schouwspel te genieten, dat een natuurgenoot wordt doodgemarteld of eenvoudig doodgemaakt, al naar dat de beul zich bedreven toont in zijn handwerk. En het gevolg is niet zelden, dat de toeschouwers van het bloedige drama besmet worden met eene gelijksoortige kwaal als die van het slagtoffer van den beul, dat ook zij zich gaan schuldig maken aan de misdrijven, welke met den dood vergolden worden.

Vergolden? — In der daad de doodstraf *is* een vergelding, en zietdaar juist het meest afdoend argument *tegen* de toepassing, en dus *voor* de opheffing. Het is nuttig, het is noodig, het is edel zelfs en schoon, dat de booswicht het loon ontvange voor zijn wandaden, de wraak evenwel moet de Regter beneden zich achten, en de vergelding ligt buiten de bevoegdheid van den feilbaren mensch. Zijn pligt is zonder twijfel, om het kwaad te straffen en het zóó in zijn voortgang te stuiten tot heil der maatschappij, maar het beginsel der straf moet alleen gezocht en gevonden worden in de utiliteit, in de zucht, om den gevallene weêr op te beuren. Ook dat eischen de belangen der maatschappij; ook dat vordert het begrip van regtvaardigheid; ook dat gebiedt het liberalisme, nl. het ware liberalisme, dat elk individu de meest mogelijke gelegenheid tot ontwikkeling aanbiedt en aanprijst — niet het liberalisme, dat de humaniteit afzondert van de gestrengheid of de gestrengheid van de humaniteit, dat met woorden praalt, om verwijtingen te ontkomen, even als de kapers wel eens de vlag van een bevriende Mogendheid in top hijschen, om de contrabande, die aan boord is, binnen te smokkelen.

Men noemt echter nog andere redenen en de gewigtigste hiervan is wel deze, dat de ondervinding leert, dat in die landen, waar de doodstraf is opgeheven — 't zij geheel, zooals in Oldenburg, Anhalt, Nassau, Freiburg, Neufchâtel, Zürich, Rhode-Island, Michigan, Wisconsin en Columbia; 't zij gedeeltelijk zooals in Engeland en Nederland — de misdaden niet zijn toegenomen. †)

Een pendant van het budget der toekomst, waarop sommige liberalen ons van tijd tot tijd vergasten! Men hebbe toch hoogeren eerbied voor cijfers! De statistiek — van deze immers is hier kwestie? — de statistiek is zeer zeker een kostbare gids, ze beschaamt alle drogredenen, beantwoordt alle weêrleggingen op de kortste en beslissendste wijze. Maar om vertrouwen te verdienen, moet ze naauwkeurig zijn, en dat is de statistiek der doodstraf niet; eigenlijk gezegd, bestaat er geen statistiek van doodvonnissen of liever van misdaden, die feitelijk met den dood gestraft moesten worden en ook gestraft werden. 't Eenige, wat men hier en daar vindt, is een brokstuk, en de tegenstander van de opheffing der doodstraf put er even deugdelijke bewijsgronden uit als de voorstander. Men raadplege b. v. dit lijstje over doodvonnissen in Nederland:

DOODVONNISSEN.
De uitgesprokene en uitgevoerde.

	Valsche Munt. Arr.	waarvan Execut.	Slaan en verwonden van ambtenaren. Arr.	waarvan Execut.	Gewapende aanslag tegen den staat. Arr.	waarvan Execut.	Kindermoord. Arr.	waarvan Execut.	Moedwillige manslag. Arr.	waarvan Execut.	Moord. Arr.	waarvan Execut.	Vergiftiging. Arr.	waarvan Execut.	Vader- en Moedermoord. Arr.	waarvan Execut.	Brandstichting. Arr.	waarvan Execut.	Gekwalificeerde diefstal. Arr.	waarvan Execut.	TOTAAL. Arr.	waarvan Execut.
1811—20	4	0	0	0	0	0	8	3	5	2	36	22	10	8	1	1	5	1	12	5	81	42 of 52 pCt.
1821—30	9	0	1	0	0	0	9	1	6	5	18	13	3	1	0	0	11	1	17	3	74	24 „ 33 „
1831—40	6	0	1	0	0	0	10	0	4	1	23	8	3	3	3	2	14	0	9	2	73	16 „ 23 „
1841—50	4	0	0	0	1	1	9	0	10	2	16	3	2	1	2	0	35	0	37	4	116	11 „ 9 „
1851—60	1	0	2	0	0	0	9	0	5	3	16	2	6	0	2	0	24	1	14	2	79	8 „ 10 „
	24	0	4	0	1	1	45	3	30	14	109	48	24	13	8	3	89	3	89	16	423	101 of 24 pCt.

†) Zie de *Economist* van April 1865.

Zal nu niet de voorstander der afschaffing kunnen zeggen: „Ziet eens! Tot 1854 werd de doodstraf bij de wet bedreigd voor:

Valsche munt; namaking van rijkszegels, van geldswaarden, staatspapier en bankbriefjes; slaan en verwonden van ambtenaren; gewapende aanslag tegen den staat; kindermoord; moedwilligen manslag; moord; vergiftiging: vader- of moedermoord; brandstichting; diefstal met de vijf verzwarende omstandigheden; — maar de wet van 1854 heeft de doodstraf opgeheven voor: valsche munt; valschheid in namaking van het rijkszegel, van bankbriefjes, enz., manslag in verband met een ander misdrijf, mits de manslag niet gestrekt hebbe om het plegen van dat misdrijf te bevorderen of ontdekking te voorkomen; kindermoord, nl. voor de eerste maal door een ongehuwde moeder, en brandstichting, wanneer niet te voorzien was, dat daarbij menschenlevens in gevaar konden worde gebragt. Heeft die opheffing nu nadeelige gevolgen na zich gesleept? — Immers neen! want in 1821—1830 b. v. werden er 4 doodvonnissen uitgesproken over valsche munters, en in 1851—1860 maar 1."

Van hetzelfde ijzer smeedt echter de tegenpartij een wapen, om de voortduring der doodstraf te verdedigen. „Let eens op de eindcijfers," roept hij U toe, „die duiden wel degelijk een vermeerdering aan, wanneer gij ten minste het totaal van 1811—1820, van 1821—1830, of van 1831—1840 gaat vergelijken met het laatst op de tabel voorkomende 1851—1860, en het hoogere cijfer der vonnissen zal toch wel niet dan bezwaarlijk door het hoogere bevolkingscijfer kunnen verklaard worden.

In Engeland bovendien is het proefondervindelijk bewezen, dat de opheffing der doodstraf nadeelig werkt. Ik stem toe, dat over het geheel de doodvonnissen in den jongsten tijd op verre na niet zoo menigvuldig werden uitgesproken als vroeger; voor 1863 b. v. vindt men het getal 29 en voor 1823—1832 daarentegen 12,790. Maar verder moet niet uit het oog verloren worden, dat er in 1863 alleen, 29 personen ter dood veroordeeld zijn voor moord en in de tien jaren 1823—1832 niet meer dan 149. Dit resultaat is toch zeker ver van verblijdend?"

Men ziet het, een beslissende uitspraak doen de bestaande cijfers niet; ze hebben veeleer een orakelachtige dubbelzinnigheid. Daarenboven valt het niet te ontkennen, dat de som der doodvonnissen geenszins gelijk gesteld mag worden met het totaal der misdaden, die volgens de wet den dood zouden moesten berokkenen, omdat vooral in den tijd, toen kleine overtredingen zelfs — zooals het stelen van bleekgoed — iemand naar de galg konden brengen, menigeen den mantel der liefde uitspreidde over de bedreven wandaad. Voor standaard van het moreel-gehalte van een volk zijn uit dien hoofde, en ook nog om andere redenen, de zoo dikwijls aangevoerde cijfers ten eenenmale ongeschikt; voor argument tegen het toepassen der doodstraf zijn ze evenmin dienstig.

En zoo komen wij terug op het beginsel van utiliteit, en noemen dat andermaal den eenigen, maar tevens den vasten grondslag in deze kwestie. En zóó dringt zich van ons als aan zeer velen de innige hoop op, dat daarin uitsluitend door den Wetgever der toekomst een rigtsnoer gevonden worde. En zóó vereenigen wij ons met den vurigen wensch van degenen, die het einde verlangen van de vreeselijke doodstraf. Doch zóó ook niet minder vragen wij, dat men de onbezonnenheid keere met den sleurgeest, dat men vastberadenheid voege bij kalmte.

Mogten er dringende, geldige redenen bestaan tegen een geheele opheffing, een gedeeltelijke is noodig, en ze kan gerust tot stand gebragt worden, daar ze feitelijk toch reeds aanwezig is *). Hier, ja overal en in alles heersche de overtuiging, dat de kracht van een Gouvernement gelegen is in de stipte nakoming der wet, en dat dáár, waar de vormen versleten zijn, of het wezen vergaan is, waar de wet niet meer beantwoordt aan den geest des tijds, dat dáár ten spoedigste nieuwe, betere voorschriften dienen in 't leven geroepen te worden, zooals de natuur het verdorde hout vervangt door frissche, krachtvolle loten.

*) O. a. bij *brandstichting* en *het verwonden van ambtenaren.*

Een hangende zaak.

't Is nu ongeveer 9 maanden geleden, dat in de Residentie Tagal onlusten uitbraken. De Minister noemde ze een oploopje, de Hr. ROCHUSSEN een opstand; — over den smaak valt niet te twisten.

De schuldigen of de als zoodanig beschouwden zijn gevat, de kalmte is teruggekeerd: — de doorgestane angst heeft bij velen nog slechts een flaauw spoor in het geheugen achtergelaten.

Toch is er ééne omstandigheid, die met nadruk op de treurige gebeurtenis van October jl. wijst: de voortdurende gevangenschap der aangeklaagden. Wat mag de reden daarvan zijn?

Indië is, in vele opzigten een mystiek land, en de wegen der justitie kunnen niet altijd de kortste zijn. Van een beslissend oordeel onthouden wij ons dus, ook, omdat wij in zelfs niet den schijn op ons willen laden, van aan personen te wijten, wat welligt uitsluitend [aan] [zaken] te danken is. Maar dit neemt niet weg, dat wij het verschijnsel ten diepste betreuren, meer nog om Nederland, dan om de betrokkene inboorlingen, en wij houden ons van veler eenstemmige meening verzekerd. De inlanders zullen zich in de gevangenschap nog al wel kunnen schikken; ze hebben eten en werken niet. Nederland echter lijdt er door. Of zou er iemand zijn, die durfde beweren, dat het ontzag niet ondermijnd wordt door een langzame regtspleging? Is het waarschijnlijk, is het mogelijk, is het denkbaar, dat een overheerschte natie niet verflaauwt in eerbied voor haar meesters, wanneer zij herhaaldelijk de weegschaal ziet dobberen, of — wat hetzelfde is — wanneer zij de regtsuitspraak slechts langzaam ziet naderen in zaken van het hoogste en heiligste belang?

We onderwerpen deze vraag aan de gemoedelijke en ernstige overweging der „bevoegde autoriteit." Een beroep op hun vaderlandsliefde zij overbodig; de verwachting van hun krachtdadige, flinke, doortastende — des noods doorhakkende — werkzaamheid worde nooit teleurgesteld, en het vertrouwen op een zoo spoedig mogelijke afdoening niet beschaamd.

Bekendmakingen.

Voor het Land. De Resident van Samarang maakt bij deze bekend, dat in de afdeeling Grobogan, Residentie Samarang, op de hieronder bekend gestelde dagen publieke veilingen zullen worden gehouden van 5285 stuks Houtwerken van verschillende dimensiën, als:

Op Maandag en Dingsdag den 24sten en 25sten Julij 1865, te Doempil van 4590 stuks.
Op Woensdag den 26sten Julij 1865, te Troewoloe van 282 id.
Op Donderdag den 27sten Julij 1865, te Patoen van 413 id.
Te zamen 5285 stuks.

De staten van de dimensiën van de te verkoopen Houtwerken liggen ter inzage op het Assistent-Residentie Kantoor te Poerwodadie [Afdeeling Grobogan.]

SAMARANG, [1419] *De Resident voornoemd,*
den 4den Julij 1865. KEUCHENIUS.

MENGELWERK.

Wandelende Boekhandel in Londen.

Op den voorgrond van het tooneel, dat de handelswereld der City van Londen aanbiedt, vertoont zich een kleine, maar flinke jongen, met half gescheurde, half gelapte broek en met groote massa's gedrukte, reusachtige vellen papier onder den arm. Zijn ineen gefrommelde pet en enkele blaauwe plekken op neus en aangezigt, doen duidelijk zien, dat zijn beroepsleven niet zonder strijd is, en dat hij GOETHE's woorden bewaarheidt:

„Slechts hij verdient de vrijheid en het leven,
„Die daaglijks er voor strijden moet."

Ja, de hier bedoelde jongen is een held en kampt elken dag, van den vroegen ochtend tot den laten avond, om zijn leven en zijne vrijheid. Toen nog alle andere handeldrijvenden sliepen en alle oogen en winkels gesloten waren, kwam hij reeds vrolijk neuriënde over de Black-friars-brug naar de Fleetstreet in de City, waar alle couranten verschijnen, en vroeg om 6 ure, wanneer nog niemand aan werken denkt, heeft hij reeds 4 of 5 batailles geleverd en gewonnen — gevechten voor zijn beroep, om voor zich en de zijnen den kost te verdienen — en die gevechten vonden plaats in de expeditie-kantoren van de *Times*, *Star*, *Daily Telegraph*, *Standard* en van menig wekelijksch stuiversjournaal. Op zijn minst loopt eene roode bloedstreep over de laatste nieuwstijdingen van het Amerikaansche krijgstooneel, maar deze komt alleen uit zijn neus voort, dien hij reeds aan de pomp gewasschen heeft. En een geluk is het voor ons, dat wij het gezwollen en doorgeloopen oog van zijn overwonnen tegenstander en concurrent niet hebben gezien. — Misschien werd juist deze concurrentiekrijg tusschen de wandelende boekhandelaars in het courantenpaleis der Manchester-partij, dier vredebode, of in het expeditiekantoor van de *Morning* en *Eveningstar* bevochten. De held van dit gevecht is tevens de held van de Penny-pers, van die groote nieuwsbladen, welke ieder keer in 48 compres gedrukte folio-kolommen, meer dan een millioen letters inhoudende, verschijnen, die uit de armen der wandelende boekhandelaars tegen een stuiver met voordeel voor hen zelve en voor de eigenaars der nieuwsbladen en het publiek, bij honderd duizenden exemplaren, vrolijk en met lust elken morgen worden verkocht op alle omnibussen, op vele spoorweg-stations onder en boven de begane aarde, op alle wachtplaatsen van stoombooten en in alle straten.

Deze goedkoope vrije pers- en handelsvrijheid voedt duizenden van jongens en dikwijls ook hunne betrekkingen, jongens, die vroeger zakkenrollers of deugnieten waren, en voorziet het publiek, tot zelfs de geringste klasse, op de goedkoopste en gemakkelijkste wijze van eene groote hoeveelheid der nuttigste en aangenaamste lectuur, aangezien de 48 folio kolommen elken ochtend, behalve de laatste nieuwstijdingen van de gansche wereld, een schat van andere wetenswaardige zaken inhouden.

De ontzaggelijke circulatie van de stuivers reuzen-couranten, van de geïllustreerde stuivers- ja zelfs halve stuivers-journalen, die naar alle kanten zoo veel leven en voordeel verspreidt, ware zonder werkelijke vrijheid van drukpers en dit leger van wandelende kooplieden eene onmogelijkheid gebleven. De concurrentie onder deze jeugdige rondventers is inderdaad groot, waardoor dikwijls gevechten ontstaan; maar zij wordt desniettegenstaande steeds grooter, omdat het publiek steeds in ruimere mate koopt, en het voordeel, dat deze handel afwerpt, betrekkelijk zeer aanzienlijk wezen kan.

Het getal der wandelende couranten-verkoopers wordt daarom steeds vermeerderd uit ontelbare andere negotiën, door straatjongens gedreven.

Een jongen, die handel drijft in eene soort van zandsteen, waarmede steenen trappen sneeuwwit geschuurd worden, komt een wandelenden couranten-verkooper tegen. Zij voeren te zamen het volgende gesprek:

„Hoeveel verdien je per dag met je poetsgoed?"
„Ja, op zijn allermeest een shilling."
„Wat? Ik dikwijls tweemaal zoo veel in een uur. En dan is het vierde gedeelte van wat ik ontvang nog maar winst."
„Doe je ook al in stuivers-kranten?"
„Natuurlijk. — Vier — één stuiver zuivere winst."
„En kan je dan zooveel krijgen, als je maar wilt?"
„Hoe meer, hoe liever."

Hiermede vliegt de courantenjongen weg, en laat den koopman met zijn schuurgoed in diep nadenken staan.

De vader van den jongen zat in der tijd, toen de eerste stuivers-courant verscheen, vertwijfelend en hongerig bij zijne legerstede, en had er geen voorgevoel van, dat hierin zijn geluk en dat van zijn kind lag. Toch had hij voor den jongen noch kleêren, noch voedsel. Maar hij bragt

Voor het Land. TE KOOP GEVRAAGD:

Eenige uitgezocht PAARDEN,

geschikt voor de dienst bij 's Gouvernements Posterijen, prijs ƒ 80.— à 100.— per Paard.

De Postmeester,
(1361) F. W. C. GUISE.

Voor het Land. Debiteuren aan het Vendu-Departement te *Samarang* over [illegible] worden bij deze herinnerd, dat de aanzuivering van hun debet vóór of uiterlijk op ultimo [illegible] geschieden, bij gebreke [illegible] regten zal worden gevorderd.

De wd. Super-Intendent van het Vendu-Departement voornd.,
J. [illegible]MAN.

SAMARANG, den [illegible] 1865. (1348)

Voor het Land. [illegible] wordt bekend gemaakt, dat op [illegible] aanstaande, des morgens ten 9 ure, de ondergeteekende ten zijnen burele publiek zal uitbesteden de levering der benoodigde hoeveelheid Kalk voor de onderhanden Geniewerken te *Willem I* en *Banjoe-Biroe* over de jaren 1866 en 1867.

De voorwaarden der uitbesteding liggen van af heden op het Genie-Bureau alhier ter lezing, van des morgens 8 tot 's namiddags 2 uren.

SAMARANG, *De Eerstaanwezend Genie-Officier,*
Julij 1865. [1362] SCHIFER.

IN OFFICIEEL GEDEELTE

Aangeslagen Vendutiën.

Op MAANDAG den 10den Julij, bij den Pachter der Pandjes-Huizen.

Op DINGSDAG den 11den Julij, in het Vendu-Locaal van *Soesman & Co.* en

Voor rekening van *Wermuth & Co.*, in het Vendu-Locaal van *Thooft & Co.* en ten 10 ure aldaar van een praauw Tjonia.

Op WOENSDAG den 12den Julij, in het Oude Mannenhuis bij den Heer *Bronckhorst* en ten 10 uur van een stuk grond (Bruikleen) in de kampong Kobong.

— In het Vendu-Locaal van *Chevallier & Co.*

Op DONDERDAG den 13den Julij ten Huize van den Heer Mr. *Cantervisscher*, en

In de Chinesche Kamp voor de Toko van den Chinees *Tan Tjingiet.*

Op VRIJDAG den 14den Julij, voor rekening van *Kuperentst & Co.*, door *Soesman & Co.*, van Houtwerken aan den Boom, en

te Wijdens Pachter der Pandjeshuizen.

Op ZATURDAG den 15den Julij, in een der Lokalen van het Vendu-Kantoor, van afgekeurde Meubelen.

Advertentiën.

Vendutiën van Soesman & Co.

Op DINGSDAG den 11den Julij, Toko-Vendutie in hun Lokaal.

Op WOENSDAG den 12den dezer, in het Oude-Mannenhuis, voor rekening van Mevrouw *C. Fievez*, geboren *Bronckhorst.*

Op DONDERDAG den 13den dezer, ten Huize van den WelEdG. Heer *Mr. C. Cantervisscher*, op Pontjol, wegens vertrek.

Op VRIJDAG den 13den dezer, Balken-Vendutie aan den Boom. (1363)

Op Maandag, Vrijdag den 10den en 14den Julij.

in de Chinesche Kamp alhier bij den Pachter der Pandjeshuizen, van vervallen Linnen Pandgoederen, zoomede Juweelen, Goud- en Zilverwerken, over het 2de kwartaal 1861. (1364)

Toko-Vendutie

op Dingsdag den 11den dezer, in het Vendu-Locaal van

SOESMAN & CO.:

Van Lijnwaden, Provisiën, Dranken, diverse Koopmanschappen en aangebragte goederen. [1365]

Op onze Toko-Vendutie van Dingsdag 11 dezer, zullen wij

verkoopen

Eene partij zeer goede Champagne, Cognac en Rhijnwijn, tot sluiting van Facturen, voorts eene partij Shirtings en Sarongs, eene menigte Koopmanschappen, als: Papier, Potlooden, Speelkaarten en Schilderijen, Vloersteenen, Emmers, Lampen, waarlooze Bovenballons, Parapluies, Veldbedden, een fraai Drankstel in zwart Ebbenhouten kist, enz., enz.

[1366] SOESMAN & Co.

Op de Toko-Vendutie van Dingsdag 11 dezer,

in het Vendu-Locaal van SOESMAN & Co. zal nog worden verkocht

8 kisten oud Rood Koper, iedere kist wegende circa 10 picols. [1367]

Nog zullen Soesman & Co.,

op hunne Toko-Vendutie van Dingsdag den 11den dezer

verkoopen:

2 Photographische Toestellen voor ½ en ¼ platen met voetstukken, een Pedestal, en eenige Photographische Ingredienten benevens eene rol Albumine Papier.

VERDER NOG:

Complete Officiers-Ornamenten, Chacots, Dragons, Schouderkwasten, alles zoo goed als nieuw. [1368]

Door de ondergeteekenden zal op hunne Vendutie

van Dingsdag den 11den dezer,

nog worden verkocht, bij kleine kavelingen:

6 kisten à 10,000 puike Manilla Sigaren No. 2.

[1369] SOESMAN & Co.

Toko-Vendutie op Dingsdag den 11den Julij a. s.

van diverse Koopmanschappen.

[1370] THOOFT & Co.

Op de Vendutie van Dingsdag 11 Julij

zullen wij nog verkoopen, voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan:

Kon. Wapen. No. 4, 5, 7, 16, 20, 23, 31, 33, 42, 50, 53, 56, 59, 45, 69, 71 en 74.

17 Balen à 20 ps. Ruwe Drills,

min of meer door Zeewater beschadigd, gelost uit het Nederl. schip *Maria Magdalena*, Kapitein J. H. WILLENBRINK. [1371] THOOFT & Co.

Nog zullen wij op Vendutie van 11 Julij verkoopen:

60 picols Koffij, 50 Balen Tabaksbladen en eene Tjunia Praauw groot 15 koijangs, liggende in de groote rivier. [1372] THOOFT & Co.

Nog zal op Vendutie van Dingsdag 11 dezer

verkocht worden, voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan:

L T C. No. 1712/13. 2 kisten 6/4 Ruwe Calicots,
„ No. 1730/34. 5 balen Drills,
Wapen. No. 1242/46. 5 id. id.
(het beschadigde gedeelten)

min of meer door Zeewater beschadigd, aangebragt per Ned. Schip *Maria Magdalena*, Kapt. WILLENBRINK. [1373] THOOFT & Co.

Op Woensdag 12 Julij 1865, zal door SOESMAN & Co.

Vendutie worden gehouden, in het Oude-Mannenhuis, voor rekening van Mevrouw C. FIEVEZ, geboren *Bronckhorst*, in de Binnen-Regents Woning aldaar, van HEd. zeer nette INBOEDEL, bestaande uit: Kasten, Stoelen, Banken, Tafels, Spiegels en Schilderijen, Ledikanten, Hang- en Tafellampen, eenige fraaije Bloemen in potten, en wat verder te voorschijn zal worden gebragt. [1374] SOESMAN & Co.

Op de Vendutie van Woensdag 12 dezer.

in de Binnen-Regents Woning van het Oude-Mannenhuis, zullen wij nog verkoopen, voor rekening van Mevrouw C. FIEVEZ, geboren *Bronckhorst*:

Een stuk Land in Bruikleen, gelegen in de Kampong Kebong, naast het Europesche Kerkhof, groot volgens meetbrief 742 ◻ Ellen.

[1375] SOESMAN & Co.

GROOTE TOKO-VENDUTIE

op Woensdag 12 Julij 1865,

van diverse Koopmanschappen en bijgebragte goederen. [1376] CHEVALLIER & Co.

Op onze Vendutie van 12 Julij 1865.

zullen wij mede verkoopen:

3 vaten superieure Roode Bordeaux Wijn.

[1377] CHEVALLIER & Co.

Vendutie wegens vertrek.

Op Donderdag den 13den dezer, zullen de ondergeteekenden

Vendutie houden op Pontjol, ten Huize van den WelEdelGestr. Heer

Mr. C. Cantervisscher,

van ZEG. zoo goed als nieuwe Inboedel, bestaande uit: Bataviasche, Palembangsche en andere Meubelen, Kroon-, Hang- en Tafellampen, Spiegels en Schilderijen, Glas- en Porceleinwerk; voorts: een Vis-à-Vis op Engelsch onderstel met wit Zijden Coteline bekleed, een Europesche Mylord, een span zwarte uitmuntend gedresseerde Wagen-Paarden, welk span alhier zeer gunstig bekend is, een span Timoresche do., eene collectie fraaije Bloemen in Chinesche en andere potten en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

[1378] SOESMAN & Co.

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement zal

op een later te bepalen dag. op publieke Vendutie

te Cheribon worden verkocht: de zeer gunstig gelegene Olie-Onderneming genaamd PINANG-RADJA, met Hydraulische Pers en verdere complete Inventaris, gelegen in de Residentie Cheribon, Afdeeling Madjalengka.

Inmiddels uit de hand te koop.

Voor informatiën vervoege men zich bij den Heer P. SCHALLIG te Samarang en de Heeren Gebr. SCHALLIG & Co. te Cheribon. [1379]

Op een nader te bepalen dag in de maand Augustus aanstaande,

zullen onder nadere approbatie van het Gouvernement en ten overstaan van het Vendu-Departement te Samarang aan den meestbiedende worden verkocht:

VIER REGTEN VAN OPSTAL,

bebouwd met twee Woonhuizen, Pakhuizen, etc., gelegen nabij Koedoes, Residentie Japara, uitgemaakt hebbende de Cochenille-Ondernemingen DJOERANG en DAWEE.

Nadere informatiën te bekomen bij de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Batavia en bij haren Agent te Samarang. [1380]

Chevallier & Co. ontvingen:

Een nieuwe factuur *Messinger* Kroon-, Hang- en Tafellampen met en zonder drops, prachtige Fransch Porceleinen Moderateur Lampen, fijne Kristallen Glazen, Damasten Tafelkleeden en verschillende Luxe-artikelen. [1380]

Per Eurydice ontvingen wij regtstreeks:

100 vaten à 4 doz. Jeffrey's India Pale Ale op ¼ en ½ kruiken, 40 vaten à 4 doz. Porter Bier op ¼ en ½ flesschen.

[1381] THOOFT & Co.

Orfèverie Christoffle à Paris,

uit de wereldberoemde Fabriek ontvingen wij eene factuur Pleetwerk, als: Drankzetjes, Olie- en Azijnstellen, Lepels en Vorken in kistjes en zonder kistjes, Thee-Lepels in étuis enz. enz.

[1382] SOESMAN & Co.

Glacé- witte en zwarte zijden Handschoenen.

Heeren en Kinder Sokken, bij

[1383] CHEVALLIER & Co.

ELIXER DE SPA.

Nog nimmer is er een heerlijker Likeur geïmporteerd, hetzelve overtreft in aangename smaak, zachtheid en geur alle tot nu toe bekende Likeuren.

Als eenigste dépôthouder alhier kan men hetzelve per groote flesch tegen ƒ 6.— à Comptant verkrijgen

[1384] bij J. J. RODENBERG.

ONTVANGEN:

Geassorteerd Banket en Suikerwerk, Hollandsche en Fransche Provisiën, Deensche Asperges, Engelsche Sauces, Mosterd, enz.

[1385] THOOFT & Co.

Ontvangen van de Heeren G. Schimmelpenninck & Co.

TE DEVENTER:

Eene partij Champagne,

echte Duc de Montebello en merk cep d'or Grand Impérial.

Blijkens onderstaand certificaat zijn de Heeren G. SCHIMMELPENNINCK & Co. de eenige uitzenders van dit merk naar Nederlandsch-Indië.

SOESMAN & Co.

Les soussignés declarant par la présente que Messieurs G. SCHIMMELPENNINCK & Co., Négotians en Vins à Deventer Pays-Bas, sont les seul importeurs aux Indes Orientales Neêrlandaises de leur Vins de Champagne, marques superieures de cep d'or et Grand Impérial et que pour guarantie, chaque bouteille est pourvue d'un col, portant le nom de la maison et notre signature.

Chateau de Mareuill sur Aix,
(1386) (Signé) Alfred de Montebello & Co.

Pas ontvangen:

Fijne Fransche Percales en Bloemen.
„ Witte Katoenen.
„ „ doorschijnende Organdies.
„ „ Neteldoek en Nanzoek.
„ Zwart zijden Haarnetten.

Eerste kwaliteit witte en roode Port-, Madera- en Champagne Wijn op ½ fl., Jules Robijn en John Alberthy Cognac, Diverse delicieuse Groenten in blik, Vertind ijzeren Keukengereedschap enz., enz., alles

à CONTANT bij

(1351) J. J. VOLKERT.

Ontvangen bij Hogezand:

Panama-, Helm- en andere fraaije HOEDEN, volgens de nieuwste modellen. [1387]

Florida Water,

Eau de Cologne, diverse Odeurs, bij

[1388] P. JOHANNES & Co.

Amerikaansche Planken, Stoelen en Wateremmers,

tegen verminderde prijs, bij

(1389) SOESMAN & Co,

Lekkere Manilla Sigaren No. 2.

[1390] CHEVALLIER & Co.

PAS ONTVANGEN:

KOETSIERS-HOEDEN,

met goud en zilver Galon, alsmede élegante Fransche Kinderwagentjes. (1391) SOESMAN & Co.

Boekhandel van DE GROOT, KOLFF & Co. Samarang.

WOORDENBOEKEN.

VOORHANDEN:

Dictionnaire de l'Académie Française, 3 grand volumes, avec complément	ƒ 60.—
Kramer. Vreemde Woordentolk, 1865	„ 6.—
Servaas de Bruin. Engelsch-Holl. Woordenboek	„ 12.—
Picard. Eng.-Holl. en Holl.-Eng. Woordenboek	„ 7.—
van der Aa. Beknopt Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden	„ 14.—
P. Weiland. Groot Ned. Taalk. Woordenboek	„ 18.—
Lubker's Woordenb. v. Kunsten- en Wetenschappen.	„ 15.—
Roorda v. Eysinga. Nederduitsch-Maleisch Woordb.	„ 16.—
Calisch. Nieuw Woordenboek der Nederd. Taal.	„ 10.—
Bomhoff. Eng.-Holl. en Holl.-Eng. Woordenboek.	„ 6.—
„ Fransch-Holl. en Holl.-Fransch idem	„ 6.—
Terwen. Etymologisch Woordenb. der Ned. Taal.	„ 16.—
P. Weiland. Kunstwoordenboek	„ 14.—
Calisch. „	„ 3.—
Kramers. Woordentolk groote	„ 16.—
„ „ kleine	„ 2.—
Walker's Pronouncing Dictionary	„ 16.—
Servaas de Bruin. Nederlandsche Tolk	„ 4.—
Pasteur. Bouwkundig Handwoordenboek, 3 dn.	„ 15.—

(1336)

Zweedsche en Koolteer,

tegen lage prijzen, bij (1392) SOESMAN & Co.

Wederom ontvangen:

Billardlaken, Billardballen, Pommerancen voor Queuen. [1393] THOOFT & Co.

SOESMAN & CO.,

hebben in Commissie ontvangen:

PATENT-OLIE, beter *brandend en goedkooper* dan andere Olie. (1394)

Ontvangen:

Pale Ale, Porterbier en Valkerbier op ½ flesschen, Bockbier, Likeuren van *Wijnand Focking.*

[1395] P. JOHANNES & Co.

Per laatste Schepen ontvangen:

Eene factuur fraaije Spiegels en Fransche Schilderijen.

(1397) SOESMAN & Co.

Célèbre Parfumerie de Rimmel.

Vinaigre de toillette de Rimmel, superieur à l'Eau de Cologne, Eau de Lavande de Rimmel, distillée des fleurs, Parfums exquis de Rimmel pour le mouchoir, Savon à la glycerine de Rimmel, le meilleur pour la pera, Extrait de Jus de Citron à la glycerine de Rimmel pour la chevelare, Odantine de Rimmel pour blanchir le dents, Lation de Rimmel pour embellir le teint, Vaporisateur de Parfums de Rimmel pour purifier l'air.

En vente chez tous les Parfumeurs de Londres et du monde entier.

Rimmel, Parfumeur de S. M., la Reine de Hollande, 96 Strand, 24 Cornhil, et 128 Regent Street *Londres.* 17 Boulevard des Italiens *Paris.* [1398]

Depôt van Javasche Raffinade.

Door contract hebben SOESMAN & Co. zich verzekerd, steeds voorzien te zullen zijn van eene groot voorraad dezer Suiker, die zij veel goedkooper kunnen leveren dan de gewone Suiker welke algemeen gebruikt wordt.

Verkrijgbaar in krandjangs van één en van één en een halve picol, alsmede in stevige trommels van een achtste picol, voorzien van hunne Etiquetten.

Voor terugbezorging der trommels wordt 50 Cts. gerestitueerd.

Met Commissiën voor de Binnenlanden en exportatiën naar de Buitenbezittingen bevelen zich aan de Depothouders SOESMAN & Co. [1399]

---

hem toch zóó ver, dat hij als koopman in poststeenen dagelijks, 8 stuivers [illegible] Hierdoor kreeg hij moed te krijgen en bood hij zijne diensten de directie van het dagblad, zijnde stuivers journaal aan. Had zij in plaats van den jongen, £ 5000 van een nieuwen onderneming [illegible] aangenomen, [illegible] gaan hebben. De jongen werd niet alleen sedert [illegible] ijverigste en magtigste koopman en onderlichtend en zijn zwakken vader met zijn 25 pct. winst, maar hij verredde ook eene menigte andere jongens, die als deugniet of straatjongen langs de [illegible] eenig koper geld zochten magtig te worden, om deze industrie bij de hand te nemen, als middel om later in de wereld vooruit te komen.

Men ziet verschil met onzen straatjongen, met onzen couranten-verkooper (den Duitschen) in al zijn doen en laten. Zie slechts, wat een ijver, welke snuggerheid, welk een taai geduld gindsche Mercurius der pers ontwikkelt! Van den vroegen morgen tot op den middag blijft hij met frissche longen zijne stuiverscouranten te koop en het achterbankje van iederen omnibus, zij zelfs [illegible] naar beneden, om de heeren, tot zich [illegible] te verkoopen, zijn geld vangt hij niet alleen knaphandig op, maar hij neemt zelfs den goedgezinden conducteur in den arm, om hem in het wisselen van groot geld behulpzaam te zijn. Het oog van iederen voorbijganger bestudeert hij, en de minste kans om te kunnen verkoopen, laat hij niet voorbijgaan. Op stoombooten, langs spoortreinen, biedt hij voor een stuiver alles aan, wat op 48 foliokolommen aan nieuwigheden en alledaagsch nieuws geleverd wordt.

Op de middaguren slaapt zijn handel eenigzins, maar des namiddags en 's avonds is er op nieuw weer wat voor hem te verdienen met het verkoopen van geïllustreerde stuivers-journalen, waaronder ook in den laatsten tijd eene Duitsche geïllustreerde courant „die Glocke" hare toonen weerklinken doet.

Zie slechts hoe onze gevleugelde pers-merkuur den voorbijsnellenden omnibus op zijde vliegt, hoewel geen der daarinzittenden de minste beweging maakt om een nummer van de *Glocke* hem af te koopen. Maar hij kent zijn publiek reeds. Zijn ijver, zijn opgeruimd en vrolijk gelaat, zijn vlugge, onvermoeibare beenen, doen op zijn minst dien heer daar links eene vogelvlugge affaire met hem maken. Dit gebeurt in den loop van den dag zoo dikwijls, dat hij des avonds met een zwaren zak vol brons geld (koper is sints lang afgeschaft) te huis komt, en niet alleen zich zelf, maar dikwijls ook eene vrij talrijke familie een goed avondmaal en eene gezonde nachtrust verschaffen kan.

De wandelende boekhandelaar in Londen is van zoo ouden datum en zoo algemeen bekend bij zijne stadgenooten, en is tevens zoo bloeijende, als de vrije drukpers zelf; maar eerst sedert de opheffing van het zegel voor nieuwsbladen en de belasting op het papier, is de verkoop der nieuwsbladen ontzaggelijk vermeerderd. De wandelende boekverkooper (de Newsboy of flying-stationer) van de stuivers-nieuwsbladen of halve-stuivers-journalen, is het kind van de ware vrijheid van drukpers.

De *Star, Daily Telegraph*, de *Standard* — de organen der Manchester-, der liberale en kerkelijke en der Derby-Disraeli partij — verschijnen dagelijks, zoo als reeds gezegd is, ieder in 48 compres gedrukte folio kolommen, met verscheidene hoofdartikelen in elk nummer, met particuliere correspondentiën, alle nieuwste telegrammen, de jongste officiële berigten van politie- en justitie-zaken, van vergaderingen enz. uit de provinciën, berigten over de wereldmarkt, het weder, den oogst, gezondheids-toestand, wetenschap en het leven in al zijne nuances, vormen en wisselingen, en alles te zamen slechts voor één stuiver. En dit is zoo gemakkelijk te verkrijgen, dat wij slechts even in den omnibus, op de stoomboot, op de boven- of onderaardsche spoorwegen, een bewijs van kooplust behoeven te doen blijken, om dadelijk ten spoedigste te worden bediend. De wandelende courantenjongens zijn overal en altijd bereid, ons tienmaal zoo veel te verkoopen, als wij noodig hebben. Den stuiver voor de nieuwste stuiver-courant geeft elkeen op zijn weg naar de City gaarne uit. In elk geval brengt deze hem voordeel aan, al loopt hij de telegrammen ook zelfs maar eene halve minuut vliegend door. Aan pakpapier is zijne reusachtige courant ook nog iets waard. Des koopers stuiver brengt goede rente op. De jongen krijgt er 25 pct. van, en de volgende 25 pct. dragen er steeds meer en meer toe bij, om het wonder te verklaren, dat deze couranten reusseren kunnen, en ook om duizenden van schrijvers, zetters, drukkers, papierhandelaars, lompenkoopers, en stroopapier-fabriekanten, voerlieden, sjouwerlui, courantenlui, courantenverkooper [newsvenders] spoorwegaandeelhouders, wandelende boekverkoopers en hunne onderhoorigen goed, en voor een deel zelfs ruim, aan den

J. Lepine's Aziatische Hydro-cotyle Pilletjes.

VOLGENS het Officieel Verslag van de Akademie van Medicijnen van Parijs; volgens de ervaring der fakulteit in de Oost-Indien en in andere landen, is deze nieuwe Medicijn een probaat middel voor Huidziekten van den ernstigsten aard, zoo als Lepra Elephantiasis, Syphilis, Scrofula, Jicht, enz., enz. Het Akademisch verslag heeft aan hare werking, die in Indie tot de huid bepaald werd, een ruimeren omvang gegeven.

Verscheidene uitstekende schrijvers over Huidziekten, zoo als Gozenave, Devergie, Hillairet, geneesheeren van het St. Louis-Hospitaal, hebben dezelve met goed gevolg aangewend voor Europeesche huidziekten, zoo als rebellieuse Ceremar, Psorisis, Jinpetigo, Herpes, enz.; alsmede voor Syphilitische en Rheumatische aandoeningen.

Verkocht te Parys door M. LABELONYE, Chemist No. 19, Rue Bourbon, Villeneuve.

BATAVIA. (1352) H. M. VAN DORP.

Door aankoop eigenaar geworden zijnde van eene groote partij Machinerien voor het schoonmaken en de verdere bereiding van Katoen, bieden de ondergeteekenden het volgende te koop aan:

3 Glatt & Richardson patent Roller Cotton Gins met daarbij behoorende waarlooze stukken, voor de reiniging van Katoen en losmaking van Katoen-Pitten; 6 Saw-Gins met Cirkelzagen, compleet, 6 Hand-Cotton-Gins, 2 Banken, hebbende ieder een stel van 4 rolling Gins, voor het reinigen van Katoen, gedreven door 2 zware Draai-Assen, met waarlooze verbinding stukken, Kamraderen, Vliegwielen, enz., enz.

Alle deze Machinerien zijn in den besten staat en het grootste gedeelte geheel nieuw uit de beroemde Fabrieken van *John Dunlop* te Manchester.

(1400) SOESMAN & Co.

NB. *Alles afzonderlijk verkrijgbaar.*

De ondergeteekende zijne Toko-zaken aan de Heeren **SCHALLIG & C°.** en **H. A. DREHFAHL**, met 1°. Maart jl. overgedaan hebbende, heeft de eer het publiek daarvan kennis te geven.

P. JOHANNES.

SAMARANG, 7 Julij 1865. [1401]

Met referte tot bovenstaande Advertentie hebben de ondergeteekenden de eer kennis te geven, dat zij de Toko-zaken van den Heer **P. JOHANNES** sedert 1°. Maart jl. overgenomen hebben en in hetzelfde lokaal zullen voortzetten onder de firma

P. SCHALLIG & CO.

SAMARANG, [1402] SCHALLIG & Co.
7 Julij 1865. H. A. DREHFAHL.

Eene JUFVROUW zoekt eene betrekking als GOUVERNANTE, ter opleiding van jonge kinderen. (1354)

Brieven franco aan Uitgevers dezes, Letter S.

G. Satoor, Koopman te Wonosobo, recommandeert zich in de gunst van het geëerde publiek der Residentie *Bagelen*, tot het houden van VENDUTIEN tegen een zeer billijk COMMISSIE-LOON. (1353)

MR. CARTER Chirurgijn Dentist,

heeft de eer te berigten, dat zijn verblijf alhier nog slechts van eener korten duur zal wezen en verzoekt beleefd belanghebbenden hem zoo spoedig mogelijk te willen consulteren. (1350)

Een jongmensch, voorzien van goede getuigschriften, zoekt ter opleiding van een paar jonge kinderen, eene plaatsing als GOUVERNEUR.

Adres onder Lett. X bureau *Locomotief*. (1403)

Met het Stoomschip

SAMARANG,

bestaat wekelijks gelegenheid naar JOANA en PATTI voor Passagiers en Goederen.

Adres [1404] *Praauwenveer.*

Lijkdienst

ter nagedachtenis van wijlen den Heer

Emile Bédier de Prairie,

op Maandag den 10den Julij a. s. des morgens te 7 ure, in de R. C. Kerk alhier.

Belangstellende vrienden en bekenden van den overledene worden verzocht deze dienst bij te wonen.

Namens de Familie,

[1405] EUGÈNE BÉDIER.

Debiteuren en Krediteuren in den boedel van wijlen Ch. SEELIG Sr., worden opgeroepen, om binnen veertien dagen betaling of aangifte te doen aan

Den Boedelaanvaarder,
W. SEELIG.

SAMARANG, 5 Julij 1865. [1406]

TE KOOP Een Engelsche Hydraulische Pers van 650 mille Ned. Ponden drukking, met alles compleet voor *f* 1800.

Idem ingerigt voor „Tabak" met daarbij behoorende 3 Bakken voor *f* 2100; te bevragen bij

(1407) SOESMAN & Co.

Onder de hand te koop gevraagd:

Een sterke, ligte en gemakkelijke REISWAGEN.

C. R. GOTTSCHALK,
(1408) *Mr. Zadelmaker* te Samarang.

TE KOOP Bij het 3de Bataillon, tegen billijke prijzen: zeer goede en bruikbare koperen BLAAS-INTRUMENTEN, te adresseren bij den Luit.-Adj. van genoemd bataillon (1357) FILET.

TE KOOP à CONTANT:

Een élegante ligte COUPÉ,

Europeesch fabrikaat ad *f* 600.— bij

(1409) C. R. GOTTSCHALK,
Mr. Zadelmaker te Samarang.

TE HUUR Om den 14den Julij e. k. reeds te betrekken, het Huis thans bewoond door den WelEdel Gestrenge Heer

Mr. C. CANTERVISSCHER,

gelegen op den Pontjolschen weg of zoogenaamd Blakang Kebon.

Te bevragen bij [1410] *den Kapitein der Arabieren.*

TE HUUR Het lokaal vroeger geoccupeerd door de firma

Hammel & Co.

Adres M. A. JASPER.
7 Julij 1865. (1411)

TE HUUR om met primo Augustus e. k. te aanvaarden, het Huis, thans bewoond door den Heer VAN VELTHUYSEN, gelegen tegenover het *Roomsche Weeshuis*, geheel vernieuwd en geschilderd. (1412)

Te bevragen bij Mc. NEILL & Co., qq.

Houder van het Cognossement

aan ORDER, over:

J J P. 13 kisten PROVISIEN,

afgeladen door den Heer N. H. A. JANSEN, per het Ned. Schip *Maria Magdalena*, Kapt. J. H. WILLENBRINK, gelieven zich bekend te stellen bij

[1413] *De Agenten,* JACOBSON & Co.

Javasche Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij.

O. L. ZEE- EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

Risico's tegen **Zee- en Brandgevaar** worden aangenomen voor rekening van voornoemde Maatschappij bij

SAMARANG, 1 Januarij 1865. W. J. VAN DOLDER.
(1414) *Kantoor van de O. L. Maats. van Adm. en Lijfrente.*

Passage naar Nederland

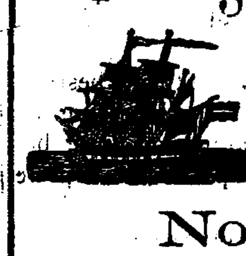

wordt aangeboden met het snelzeilende voor passagiers en voornamelijk voor den overvoer van familiën uitmuntend ingerigte Nederlandsche Clipper-Fregatschip

Noord Braband,

Kapitein J. C. W. LOOS.

Het Schip alhier of te Soerabaija de volle lading innemende, zal van deze plaats direct naar Nederland vertrekken in de eerste dagen der maand Julij a. s.

Er bevindt zich een geëxamineerd Scheepsdocter aan boord. (1347)

Nadere informatiën bij de ondergeteekenden en bij hunne Agentschappen te Batavia en Soerabaija.

Het Hoofd-Agentschap op Java der Internationale Crediet- en Handels-Vereeniging Rotterdam,

SAMARANG, J. VAN MAANEN.
27 Junij 1865. C. S. VAN HEEKEREN.

Per Bijlading naar Soerabaija

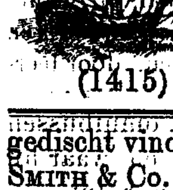

om spoedig derwaarts te vertrekken wordt aangeboden:

Het Ned. Brikschip *Princes Amilie,*
Kapt. W. GROENEVELD.

Informatiën bij *De Agenten,*
(1415) B. KOPERSMIT & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het gunstig bekende Ned. Schip

STAD LEIJDEN,

Kapt. J. C. VAN DE POLL,

te bevragen bij *den Agent*
(1416) JACOBUS HIJMANS

en bij den Gezagvoerder in het Heeren-Logement.

Geboorten.

Voorspoedig bevallen van een' *ZOON,* J. C. VERSTIFT — *Kuhr.*

SAMARANG, 8 Julij 1865. [1417]

Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER,* de geliefde Echtgenoot van

TJIPIRING, 1 Julij 1865. J. H. DE BRUIJN.
Eenige kennisgave. (1359)

Sterfgevallen.

Op den 6den Junij jl. overleed te *Oenarang* in den ouderdom van 45 jaren de Heer EMILE BÉDIER DE PRAIRIE, diep betreurd door zijne nagelaten betrekkingen.

Namens de familie,
(1418) EUGÈNE BÉDIER.

OFFICIEEL GEDEELTE.

DOOR ZIJNE EXCELLENTIE DEN GOUVERNEUR-GENERAAL

zijn de volgende beschikkingen genomen:

CIVIEL DEPAPARTEMENT.

INGETROKKEN: De aan den eervol ontslagen officier van gezondheid der tweede klasse bij de Nederlandsche zeemagt K. Buwalda verleende vergunning tot de uitoefening van de geneeskundige praktijk in het distrikt Goenoeng-Gending (residentie Soerabaija.)

BENOEMD: Tot advokaat-generaal bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië, de omgaande regter in de vierde afdeeling mr. Th. K. van Slingerlandt. Tot officier van justitie bij den raad van justitie te Padang (Sumatra's Westkust), de substituut-officier bij genoemden raad jhr. H. L. Wichers. Tot tijdelijk griffier bij de landraden te Magelang en Temangoong (Kedoe), de klerk tevens fungerend griffier bij den landraad te Poerworedjo (Bagelen) J. C. Kummer. Tot assistent-resident en als zoodanig toegevoegd aan den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, de kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden G. J. Gersen. Tot kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden, de kontroleur der tweede klasse G. A. van Kesteren.

Bij de Algemeene Rekenkamer.

Tot hoofd-kommies, de eerste kommies W. H. Brouwer. Tot eersten kommies, de ambtenaar op wachtgeld S. M. Hummel, laatstelijk kommies op het bureau van den assistent-resident van het Zuider- en Ooster-kwartier der Ommelanden van Batavia.

Tot tweeden kommies bij de algemeene boekhouding bij de direktie van financien, de derde kommies bij die direktie P. van den Heuvell. Tot tweeden kommies op het bureau van den assistent-resident en magistraat te Padang (Sumatra's Westkust), de opziener der eerste klasse bij de kultures te Fort de Kock T. E. van Hinkel.

BEVORDERD: Tot opziener der eerste klasse bij de kina-kultuur, de opziener der tweede klasse bij die kultuur F. A. van Honck.

MAGTIGING VERLEEND: Tot de uitreiking aan K. Buwalda, eervol ontslagen officier van gezondheid der tweede klasse, bij de Nederlandsche zeemagt, van eene akte van admissie tot de uitoefening van de genees- en heelkundige praktijk ter hoofdplaats Soerabaija.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door de hoofdkommissie van onderwijs in Nederlandsch-Indië, gedurende de maanden April en Mei 1865,

ONTSLAGEN: Op verzoek, eervol, de kweekeling aan de gouvernements eerste lagere school te Ambarawa (Samarang) A. Stuur. Uit zijne betrekking, de kweekeling aan de gouvernements lagere school te Cheribon H. Offenhauser.

BENOEMD: Tot tijdelijk kweekeling aan de gouvernements vijfde lagere school in de stad Batavia, C. W. van der Lee. Tot tijdelijk kweekeling aan de gouvernements lagere school te Bezoekie W. F. Krijgsman. Tot tijdelijk kweekeling aan de gouvernements lagere school te Cheribon, E. Gebhard.

Door den Algemeenen Sekretaris, gedurende de maand Junij 1865,

BENOEMD: Tot tijdelijke eerste klerken ter algemeene sekretarie, de klerken op dat bureau G. Chs. Twijsel en C. Beijnon.

Door den Direkteur der Produkten en Civiele Magazijnen gedurende de maand Mei 1865,

Bij de afdeeling Telegrafie,

BENOEMD: Tot tijdelijk telegrafist der derde klasse H. E. Boon.

Door den Direkteur der Burgerlijke Openbare Werken, gedurende de maanden April en Mei 1865,

Bij de Openbare Werken,

Afdeeling Mijnwezen.

TIJDELIJK BELAST: Met de uitoefening der funktien van onderopziener bij de kolenmijn Oranje-Nassau te Pengaron (residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo,) de onderopziener bij het mijnwezen Ch. Mounier, thans werkzaam bij het mijnbouwkundig onderzoek in de residentie Djokdjokarta.

Door den Resident der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, gedurende de maand April 1865,

ONTSLAGEN: Uit zijne betrekking, wegens ziekte, de zout-verkooppakhuismeester te Tabanio P. C. Messchaert.

SCHUTTERIJEN enz.

Bij de Schutterij te Pasoeroean.

ONTSLAGEN: Op verzoek, eervol, wegens ziekte, de officier van gezondheid der eerste klasse J. B. Quartero, met vergunning om de aan dien rang verbonden aktiviteits-uniform te blijven dragen.

BENOEMD: Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de civiele geneesheer S. Beijers van der Vlugt.

MILITAIR DEPARTEMENT.

VERLEEND: Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie B. C. F. Hamers.

BENOEMD: Tot adjudant der tweede militaire afdeeling op Java, de eerste luitenant-adjudant van het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden W. L. E. Stollé, met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite.

MARINE DEPARTEMENT.

VERLEEND: Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden opziener bij het marine-établissement op Onrust J. C. Hoffman.

BENOEMD: Tot tijdelijk derden kommies bij de hoofd-administratie der marine, de klerk op dat bureau J. C. Osieck. Tot baas-bankwerker bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, de eerste machinist bij de dienst der gouvernements marine F. van Sprang, thans die betrekking waarnemende.

Door den Schout-bij-nacht, kommandant der zeemagt en chef van het departement der marine is, gedurende de maand Mei 1865 *de volgende beschikking genomen,*

BENOEMD: Tot tijdelijk bootsman bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, H. Baaij, laatstelijk portier aan de voorpoort bij genoemde instelling.

Samarang.

— Bij besluit van den G. G. van Nederl. Indië, van den 22 Junij 1865, no. 9, Stbl. no. 62 is goedgevonden en verstaan: Eerstelijk: Aan te teekenen, dat het telegraaf-kantoor te Salatiga (residentie Samarang), waarvan de oprigting bevolen is bij artikel 2 § *b* van het besluit, van 12 November 1864, no. 23 (staatsblad no. 173), op 1 Augustus 1865 voor het algemeen zal worden opengesteld.

Ten tweede: Met intrekking van het tarief, vastgesteld bij artikel 18 van staatsblad 1863, no. 12, te arresteren het aan dit besluit gehecht nieuw tarief voor de verzending van telegrafische berigten.

Ten derde: Te bepalen, dat met wijziging in zooverre van artikel 9 van staatsblad 1863, no. 12, het telegraafkantoor te Batavia dagelijks van 9 uur 's morgens tot 4 uur 's namiddags voor het algemeen geopend zal zijn.

— Het tweede Zomer-concert, gister avond gegeven, was beter bezocht dan het eerste. Het goed gekozen programma, waaronder twee nieuwe stukken, werden flink uitgevoerd. Bijzonder aandacht trokken het *Adagio* van Beethoven, de *Fantaisie la Juive* door den Hr. Hösel gearrangeerd, en de *Souvenir de Martha.*

— De bladen van Singapore maken melding van eenige moordaanslagen, door een Javaan aan boord der Hollandsche brik *Salima* gepleegd, terwijl de *Freepress* het, zoo wij meenen geheel onware, berigt verspreidt van een faillissement (suspension) der firma's C. & Co. te Batavia en te Nantes. Uit gebrek aan tijd moeten wij de opname der verdere berigten van Britsch-Indië, Japan en China, alsmede der partikuliere correspondentie tot Maandag uitstellen.

— Gisteren morgen vertrok Z.E. de Leger-Kommandant van hier per *Java* naar Batavia. Een talrijke schaar deed den gewezen Kommandant der 2de Militaire Afdeeling uitgeleide; behalve de Officieren van het 3de en 5de Bataillon en van de Schutterij merkte men ook de hoogst geplaatste civiele ambtenaren op, alsmede dames. Met een hartelijken handdruk nam Z.E. van allen afscheid.

— Eén der populairste Fransche périodieken geeft in zijn laatste nummer van 4 Mei jl. een artikel, met het opschrift: *„Schepping van een algemeene taal,"* dat ons te belangrijk voorkomt, om het verkort en gewijzigd onzen Lezer niet aan te bieden.

Eerst wijst de Heer LUCIEN DE ROSNY-FOUQUEVILLE, die het bedoelde stuk heeft geschreven, op de verbazende vorderingen in kunsten en wetenschappen, welke nu reeds zijn gemaakt, en waardoor de slagboomen, die de volken vroeger scheidden, zijn verbroken. „Hiermeê" zoo gaat hij voort, „kon men zich echter nog niet tevreden stellen; met onze naburen zelfs wordt het verkeer nog steeds belemmerd door het verschil van taal, de moeijelijkheid, om zijn gedachten uit te drukken, want linguisten, geleerden, die veel talen meester zijn, worden schaars aangetroffen. Die toren van Babel, een tot heden vrij algemeene spraakverwarring, bragt een geniaal man op het denkbeeld, of het niet mogelijk zou zijn, om de gewone gedachten overal even goed te doen verstaan, als de denkbeelden der toonkunstenaars, die door hun noten het middel in handen hebben, ook elken vreemdeling hun gevoel of hun oordeel kenbaar te maken. Vijf-en-veertig jaren peinsde hij daarover, en eindelijk zag hij zijn moeite beloond: — het geheim was gevonden. Natuurlijk vond SUDRE — want hij is de bedoelde uitvinder — lange en hardnekkige tegenwerking; natuurlijk wordt ook nu nog zijn stelsel vaak met ongeloof en spotternij beschouwd, maar het feit, dat de uitvinding tot stand is gekomen, kan niemand meer loochenen, en de dankbare erkenning van SUDRE's verdiensten zal ook wel niet lang meer uitblijven. Reeds nu bespeurt men treffende blijken van waardering; het Fransche Gouvernement heeft, naar ons verzekerd werd, middelen beraamd, om de schoone ontdekking algemeen bekend te maken, en er aldus de vruchten van te plukken, welke zij tot heil der menschheid *kan en moet* opleveren.

Maar laten we tot de zaak, tot de taal, door SUDRE in 't leven geroepen, terugkeeren! Ze is uiterst eenvoudig, gemakkelijk aan te leeren, ze heeft geen homonymen, noch synonymen, noch spelling. Ik meen zelfs te mogen zeggen, dat ze geen spraakleer bezit. Alle verdere eigenschappen op te sommen, is me onmogelijk, daarom deel ik den lezer eene *séance* meê, welke ik dezer dagen op uitnoodiging van MEVROUW SUDRE, die het werk van haar overleden echtgenoot zoo waardig voortzet, heb bijgewoond.

Nadat ze in 't kort de voordeelen had aangewezen, die de ontdekking moet opleveren, verzocht ze aan eenige Heeren en Dames om een zin, een gedachte op te schrijven. Hieraan werd voldaan, en van afspraak kon geen kwestie zijn, daar de een den andere niet kende. Toen schreef MEVROUW SUDRE één der volzinnen op een bord, om ieder in de gelegenheid te stellen, hem te lezen, veegde hem vervolgens zeer zorgvuldig uit, en riep eerst daarna een meisje van 15 à 16 jaar, dat in een nabijzijnd vertrek was, waar ze echter niets van het gelezene of geschrevene had kunnen vernemen.

Het meisje, Mejufvrouw B. DEFRÉTINI, verscheen; MEVROUW SUDRE sprak volgens de combinatiën, welke de algemeene taal vereischt, eenige der woorden *do, ré, mi, fa, sol, la, ci* uit, zonder te zingen, en haar leerling gaf dadelijk in het Fransch den zin van haar gedachte terug. Dit gebeurde dikwijls letterlijk, zoodals die gedachte vroeger was opgegeven; somtijds werden er andere termen voor gebruikt, maar de beteekenis was altijd naauwkeurig dezelfde. Meer dan twintig volzinnen werden op deze manier vertaald.

Voor allen is dit middel, om zijn gedachten uit te drukken, geschikt; voor blinden, dooven, stommen zelfs, mits men het stelsel eenigzins wijzige, door bij voorbeeld aanrakingen te gebruiken, welke een bepaalde beteekenis hebben. Die algemeene taal kan de volkeren verbroederen, en het schoone gezegde verwezenlijken, door een arbeidsman van Londen bij gelegenheid eener tentoonstelling geuit — zie *Le Siècle* van 4 Februarij jl.! —: Indien een rampzalige politiek besloot, om ons de wapen te doen opvatten en tegen u, Franschen, te velde te doen trekken, dan zouden we het geweer wegwerpen, om een *dictionnaire* te nemen, om ons met uw taal gemeenzaam te maken, en u onze vriendschap aan te bieden."

---

kost te helpen. Bovendien is het geestelijke voedsel ook wat waard, dat elken dag op nieuw in groote hoeveelheid aan alle lieden geboden wordt, die er vroeger van verstoken waren en het nu kunnen genieten, zoo als huurkoetsiers, omnibus-conducteurs, ondergeschikten en allerlei beambten lieden. Dit vormt te zamen een ontzettend groot kapitaal van volksopvoeding, waarvan de renten rijkelijk door millioenen armen en hoofden opgebragt worden.

De grootste inrigting voor de verspreiding van dagbladen *en gros* is het établissement van SMITH & Co. aan het Strand, het einde der City, waar nagenoeg alle nieuwsbladen verschijnen.

Het is een ontzaggelijk groot, hecht en sterk gebouw van verscheidene verdiepingen, gebouwd in den smaak van een hôtel of een paleis, en in al zijne verdiepingen, van den kelder tot aan het dak, uitsluitend aan de expeditie van dagbladen voor de provinciën en het buitenland gewijd. Deze verzending is zoodanig ingerigt en gaat zóó snel, dat menschen, die honderden mijlen wonen, hun *Times* of stuivers-tijdschriften even goedkoop en ter zelfder tijd, dikwijls nog vroeger, bij hun thee en geroosterd brood, hunne eijeren en hun spek bij het ontbijt opgedischt vinden, als de bewoners van Londen. De heeren SMITH & Co. hebben namelijk, zoowel met de expeditie-bureaux der couranten als met de directiën der spoorwegen, de voor hen gunstigste contracten gesloten. De eerstgenoemden beladen de met één paard bespannen karren der heeren SMITH met de allereerste exemplaren, die de stoompersen van HOE des morgens tusschen 3 en 4 uur — 15 tot 20,000 in een uur — leveren. De volgeladene karren jagen in gestrekten draf door de nog slapende City tot voor het distributiepaleis aan het Strand, waar dadelijk honderden van handen op de nog natte, ongevouwen bladen aanvallen, om ze aan hunne onderdistributeurs in de provinciën te adresseren, vast te plakken en in te pakken. Zoo worden van 6—7 uur honderdduizenden exemplaren ter verdere verspreiding voorbereid. De op nieuw volgeladene karren gaan nu naar de stations der spoorwegen, van waar zij met de ochtendtreinen naar alle rigtingen van het land den reeds wachtenden plaatselijken distributeurs in de armen vliegen. Daar de spoorwegdirectiën voor deze snelle verzending alle ochtenden goed zorg dragen, ontvangt de lezer in de provinciën zijn blad zonder de minste prijsverhooging en even vroeg — dikwijls vroeger — als hij, die in de onmiddelijke nabijheid van de plaats van uitgifte woont.

Welk een onderscheid met de verzending der nieuwsbladen in Duitschland, waar alle postkantoren tegen vooruitbetaling per kwartaal en eene belangrijke prijsverhooging, bestellingen aannemen en het betaalde dagblad ook werkelijk leveren als het niet, zoo als het dikwijls gebeurt, òf in beslag genomen, òf zelfs midden in het kwartaal door deze of gene regering geheel en al opgeheven wordt. Of dit de geabonneerden gelukkiger, de betrokken regering wijzer, meer populair, magtiger, den daarbij betrokken troon vaster en majestueuzer maakt dan de geabonneerden in Engeland, de Engelsche monarchie en troon maken, we gelooven het niet. Men denke slechts aan de tijden, toen in Duitschland met zijn magtig, goed georganiseerd postwezen alles wankelde en in Engeland niets.

De kleinhandel in nieuwsbladen, journaals en soortgelijke populaire dagelijksche en wetenschappelijke litteratuur wordt door „Newsvenders" en „Newsboys" gedreven. In elk der 8500 straten van Londen, ook in de kleinste en onaanzienlijkste, vindt men ten minste één „Newsvenders-Shop" [winkel waar het nieuws van den dag verkocht wordt], met een venster, waar achter men, behalve de dag- en weekbladen, eene menigte nette, op goed papier gedrukte, nieuwsbladen en platen en geïllustreerde bladen zeer verleidelijk ten toon gesteld ziet. De winkeltjes van deze soort hebben behalve litteratuur ook nog schoensmeer, haringen, balletjes, borst-olievellen en andere zoete waren, ook wel melk en kaarsen, vuurmakers, zwavelstokken, snoepgoed en andere bagatellen, om de kinderen hun zakgeld af te halen, te koop. Meerendeels zijn het vrouwen, die dezen kleinhandel drijven, vrouwen, wier mannen de zaken buitenshuis bereddеren, of die in betrekking zijn; ook vindt men er vele weduwen en oude jongejufvrouwen onder. De grootere winkels van deze soort houden niet alleen het geheele huishouden bezig, maar dikwijls ook bedienden en loopjongens. De geheele buurt moet des ochtends geholpen worden; bovendien nog vele begunstigers buitenaf. Verscheidene loopjongens zijn den geheelen voormiddag bezig, den *Times* en andere vierstuivers-couranten, tegen één stuiver per uur te laten lezen en circuleren, en vervolgens den lagerige avond

Onze Korrespondent schrijft ons:

„Batavia, 1 Julij 1865. Op de vendutie van heden is het ½ aandeel in het Rijstland Indramaijoe, toebehoorende aan Mevrouw Heckler geb. *Romswinckel*, verkocht voor *f* 375,800 aan de mede-eigenaren der overige aandeelen de Heeren Tiedeman & van Kerchem alhier.

— Dezer dagen is hier op de reede aangekomen het Schip *Concurrent*, komende van de Kust van Guinea met een transport Afrikaansche soldaten, onder kommando van den 1sten Luitenant Baehr.

Daar de kinderziekte onder de manschappen in vrij hevigen graad is uitgebroken, is tot heden de ontscheping der manschappen door de bevoegde autoriteiten verboden, en houdt het schip onder toezigt van het wachtschip een stipte quarantaine.

— Naar men verneemt, zal er naar aanleiding der comptabiliteitswet, die met 1867 in Indie in werking zal treden, te gelijkertijd eene organisatie tot stand komen in de departementen van algemeen burgerlijk bestuur. Zijn wij wel onderrigt, dan moet het daartoe betrekkelijk voorstel reeds aan de goedkeuring van het Opperbestuur zijn onderworpen en de strekking hebben, om de takken van het algemeen burgerlijk bestuur te verdeelen onder vijf Directeuren, onder den titel van Directeur van Justitie; van Binnenlandsche Zaken; van Landbouw, Handel en Nijverheid; van Openbare Werken en van Financiën.

De tegenwoordige Directie der Middelen en Domeinen, zoude dan grootelijks zijn opgelost in de nieuwe Directie van Financiën; de Directie der Producten en Civiele Magazijnen in die van Binnenlandsche Zaken, terwijl eene geheel nieuwe Directie van Justitie zal worden ingesteld, waardoor het aantal directiën hetzelfde blijft."

— Van een geachte zijde werden wij uitgenoodigd, in dit blad een plaats te verleenen aan de volgende, door eenige leden der Evangelische Gemeente te Batavia aan Z. Exc. den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië ingediende Memorie:

„Bij adres, gedagteekend Singapore, 15 Januarij 1865, heeft het lid oud-ouderling der Evangelische gemeente te Batavia, Mr. F. L. Anthing, zich tot Uwe Excellentie gewend met zijne bezwaren over de beschikking van het Bestuur over de Protestantsche kerk in N. Indië van 26 October 1864, waarbij dit hoogste kerkelijke collegie geweigerd heeft, gevolg te geven aan zijne klagt over Evangelie-verkondiging van den predikant bij de Evangelische gemeente te Batavia, ... De ondergeteekenden, leden van verschillende Protestantsche kerkgenootschappen, voelen zich gedrongen langs dezen weg van hunne instemming te doen blijken met de door den heer Anthing voorgebragte bezwaren.

De strekking der prediking van den heer .... en van velen, die op voordragt der Commissie voor de Prot. kerken in Oost- en West-Indië, als zijne ambtgenooten in N. Indië zijn aangewezen, is aan niemand, die in de Evangelie-verkondiging eenig belang stelt, onbekend.

Die strekking is geen andere dan bestrijding der leer van het Evangelie en ontkenning der waarheden, die te allen tijde als de grondslagen van elke Christelijke Protestantsche kerk hebben gegolden.

En terwijl het alzoo meer en meer de levensroeping schijnt te worden dergenen, die voorgeven in de Protestantsche kerk van N. Indie het Evangelie te komen verkondigen, onder de gemeente het zaad des ongeloofs te strooijen, steunt het bestuur over de Protestantsche kerk in N. Indie de Christus-verloochening en Christus-verguizing, welke in die kerk van de zijde harer eigene leeraars plaats heeft.

Dat Bestuur waakt niet, dat de Zoon des levenden Gods, der gemeente als haar gekruisten, gestorvenen en verrezenen Heer en Zaligmaker in al Zijne volheid en heerlijkheid worde voorgesteld; het begunstigt veeleer de prediking van den heer .... en zijne ongeloofsgenooten, en het weigert zelfs regt te doen op de beschuldigingen, die door eenen oud-ouderling der kerk tegen haren bestrijder worden ingebragt.

Bij art. 37 van het bij Koninklijk Besluit van 28 Februarij 1864 No. 63 goedgekeurde en bekrachtigde Reglement op de Prot. Kerk in N. I. (Stabl. 1854 No. 37) zijn zoodanige beschuldigingen nogtans toegelaten.

Volgens art. 2 van hetzelfde Reglement behooren het kerkbestuur en de kerkeraden „de handhaving der leer van het Evangelie te bevorderen" en aan het eerstgemelde collegie is daarenboven uitdrukkelijk, bij art. 35, de zorg aanbevolen, dat van de kerkelijke ambtenaren, het zedelijk wangedrag, de misdragingen in hunne kerkelijke bedieningen en „de verwaarloozing der daaraan verbondene pligten" niet ongestraft blijven.

Verkondiging der leer eener kerk is, naar de meening der ondergeteekenden, de eerste pligt van ieder, die zich als leeraar aan hare dienst heeft verbonden; gelijk belijdenis dier leer de eerste voorwaarde is, waaronder iemand als lid der bestaande kerkgemeenschap kan worden aangenomen.

Bestrijding dier leer dan niet met verwaarloozing van pligten gelijk te stellen, maar die, in plaats daarvan, te beschermen en toe te juichen, is goed te noemen wat krom is. (Jesaja V vs. 20).

Zonderling is het, dat in eenen tijd, waarin het geweten als het eenige rigtsnoer van alle godsdienst word voorgesteld, het geweten van zoovele hoogere en lagere kerkelijke ligchamen met zoodanige ondermijning van de grondslagen der Christelijke Protestantsche kerk door hare eigene leeraars en voorgangers *vrede* gehad heeft.

De rede en de empirie, die twee groote factoren der hedendaagsche wetenschap, ter waarde-bepaling van den Christus, wraken echter eenen vrede, die grootere verwoestingen aanrigt, dan de hevigste strijd zoude vermogen uit te werken.

En de gemeente begrijpt reeds sedert lang, dat in eene kerk, waarin de God van Waarheid en Heiligheid gediend wordt, het verdrag, dat waarheid en leugen gedrongen worden met elkander te sluiten, eene onteering is van den Allerhoogste en eene bron van verwarring en zonde.

Het getal groeit aan dergenen, die eenen Bijbel en eenen Christus ter zijde leggen, waarop de leeraars der Protestantsche Kerk zóó veel meer, hebben aan te merken.

Niet meer wetende, wat zij gelooven moeten, scheuren velen zich af van eene kerk, die ontaard is in een genootschap van twijfelen en van ontkennen.

Christus en Die gekruist, den Joden eene ergernis en den Grieken eene dwaasheid, maar voor iedere Christelijke kerk de kracht Gods en de wijsheid Gods, is, onder den invloed van de prediking harer leeraars, — den Christenen zelven — een tegen-natuurlijk wonder en ee e ongerijmdheid geworden.

Groot nog is de Diana der Ephesiërs tegenover den Christus der modernen; en de door het leerstuk der onbevlekte ontvangen is van de met God gelijkgestelde Maria der Roomschen, is voor het naar God en schuldvergiffenis dorstende gemoed eene betere Voorspraak en Middelaar, en een waardiger voorwerp van aanbidding, dan de uit ontucht geboren bedrieger van Nazareth, dien de nieuwere wetenschap, genadiglijk hem zijne harde reden en de keus zijner onkritische Apostelen vergevende, nog zegt als den grondvester der Christelijke godsdienst te vereeren.

De ondergeteekenden verwachten, dat, aangezien het Bestuur over de Prot. kerk in N. Indie is blijven stilzitten, de Regering niet langer voor den deerniswaardigen toestand der Protestantsche Kerk in N. Indie de oogen zal willen sluiten.

De voor die kerk verbindende Reglementen zijn van Haar uitgegaan, de predikanten worden door Haar benoemd en bezoldigd, en de Commissie voor de zaken der Protestantsche kerken in Oost en West-Indië, die de leeraars voor N. Indië kiest, is sedert meer dan veertig jaren haar bestaan en hare inrigting der Regering verschuldigd.

Bezwaarlijk zal, bij zulke afhankelijkheid der Prot. kerk van de Regering, een *beroep* op de scheiding van kerk en staat kunnen gelden.

Wie ook zich daarachter zoude willen verschuilen, om ondergeteekenden niet ontvankelijk te verklaren in hunne bezwaren, zoude toch het deel niet kunnen te niet doen, dat hij heeft bijgedragen tot de versmading van Christus, de verstoring zijner gemeente en de verkrachting harer regten.

De Minister van Binnenlandsche zaken heeft, den 5den December 1864, in de vergadering van de 2de Kamer der Staten-Generaal gezegd: „Voor publieke belangen vinde het publiek steun bij de Regering."

Dat bij de bezwaren der ondergeteekenden *publieke belangen* betrokken zijn, erkende de Regering reeds, toen zij in 1824 (*) den Regenten van Amboina en onderhoorigheden beval, om toe te zien, dat ieder zijne godsdienst ongestoord verrigten kunne," om zelve „omtrent de oefening en onderhouding van de Christelijke godsdienst, allen ijver en naarstigheid in het werk (te) stellen" en om „de minderen in leven en wandel met een goed voorbeeld voor te gaan, zoo in de bijwoning van de openbare godsdienst, als in het weeren van alle bijgeloovigheid en afgodendienst, *strijdig met de Christelijke geloofsbelijdenis.*

Welk belang trouwens kan voor een volk grooter zijn, dan dat het de goedertierenheden en ontfermingen smake van Hem, Die gezegd heeft: „Die Mij eeren, zal Ik eeren," en dat het, Christus erkennende als den Zoon des levenden Gods, ook Hem, Die de eerste is en de laatste, uit Wien, door Wien en tot Wien zijn alle dingen, door Koning en onderdanen, door leeraars en leeken, in staatsvergaderingen en geregtszalen, in maatschappij en huisgezinnen, in het openbaar en in het verborgen, gehuldigd zie als het middelpunt van alle menschelijk denken, werken en streven?

Als de godsdienstleeraars dat belang veronachtzamen en de Bestuurders der Kerk het niet tellen, dan blijft der Regering nog de taak overig, — al ware het enkel door onthouding van alle geldelijke ondersteuning aan de in zich-zelve verdeelde kerkgenootschappen — den voortgang te stuiten van een kwaad, dat den ondergang van Kerk en staat moet na zich slepen.

Liever dan de Protestantsche Christenen en hunne kinderen, door de aanstelling van het Evangelie bestrijdende leeraars, aan het moderne Heidendom over te leveren, neme de Regering de voortplanting van het Roomsch-Catholijke geloof in hare openlijke bescherming; en het worde dan voortaan de leus van elk volk, dat niet rijp bleek te zijn voor de vrijheden van het Protestantisme: „liever Roomsch, dan Modern!"

De ondergeteekenden bidden der Regering den Geest der wijsheid toe, opdat zij in deze gewigtige aangelegenheid eene beslissing neme, die strekke tot verheerlijking van den Heer der Kerk en tot welzijn van Nederland en zijne bezittingen in Indie."

Hetwelk doende enz."

Batavia. 19 Februarij 1865."

(*) Art. 49 en 50 van het Reglement op het binnenlandsch bestuur en dat der financiën op Amboina en onderhoorigheden (stsbl. 1824 no. 19 a.)

— Het B. H. B. bevat naar aanleiding van bovenstaand rekest, dit ingezonden stuk:

„Bij eene memorie, gedagteekend van Batavia van 19 Februarij 1865, geplaatst in het Bataviaasch Handelsblad van 24 Junij jl., hebben eenige leden van verschillende protestantsche kerkgenootschappen alhier zich tot zijne Excellentie gewend tot adhaesie aan een adres, gedagteekend Singapore, 15 Januarij 1865, van het lid, oudouderling der Evangelische gemeente te Batavia Mr. F. L. Anhing, houdende bezwaren over de beschikking van het Bestuur over de Protestantsche Kerk in N. Indië van 26 October 1864, waarbij dit hoogste kerkelijke collegie geweigerd heeft, gevolg te geven aan zijne klagt over de Evangelie-verkondiging van den Predikant bij de Evangelische gemeente te Batavia........

De ondergeteekende, lid van een enkel protestantsch kerkgenootschap, voelt zich gedrongen langs dezen, ook door adressanten ingeslagen weg, van zijne afkeuring te doen blijken van de door den Heer Anthing en bedoelde leden voorgebragte bezwaren.

De strekking der prediking van den Heer .... en van velen, die op voordragt der commissie voor de prot. kerken in Oost en West-Indie, als zijne ambtgenooten in N. Indie zijn aangewezen, is aan niemand, die in de Evangelie-verkondiging eenig belang stelt, onbekend.

Die strekking is geene andere dan bestrijding van verouderde opvattingen van het Evangelie en ontkenning der dwalingen, die zoo langen tijd op de grondslagen van elke protestantsche kerk zijn opgetrokken.

En terwijl het alzoo meer en meer de levensroeping schijnt te worden dergenen, die in de protestantsche kerk van N. Indie het Evangelie komen verkondigen, onder de gemeente het onkruid van onkunde en overlevering uit te roeijen, steunt het bestuur over de protestantsche kerk in N. Indie de aan den tegenwoordigen staat van ontwikkeling meer geëigende opvatting en vereering van den Christus, welke, in die kerk, door hare eigene leeraars wordt verkondigd.

Dat bestuur waakt, dat de reinste incarnatie van het godsdienstig gevoel aan de gemeente als het meest volmaakte voorbeeld van liefde, zelfverloochening en ootmoed in al zijne volheid en heerlijkheid worde voorgesteld; het eerbiedigt met de striktste onpartijdigheid het protestantsch beginsel van vrijheid van onderzoek en het weigert regt te doen op de beschuldigingen, die door eenen oudouderling der kerk tegen één harer verlichtste en ijverigste voorgangers worden ingebragt.

Volgens art. 37 Stbl. 1854 no. 37 worden beschuldigingen tegen de leer eens predikants dan ook slechts aangenomen, indien dezelve gestaafd worden door duidelijke bewijzen, dat hij de leer van het *Evangelie* openlijk heeft wedersproken of bestreden, terwijl bij art. 2 van datzelfde reglement aan het kerkbestuur en de kerkenraden de schoone roeping is opgedragen, om „de handhaving der leer van het *Evangelie*" te bevorderen, en aan het eerstgemelde collegie daarenboven bij art. 35 uitdrukkelijk de zorg is aanbevolen, dat van de kerkelijke ambtenaren, „het zedelijk wangedrag, de misdragingen in hunne kerkelijke bedieningen en de verwaarloozing der daaraan verbonden pligten" niet onbestraft blijven.

Verkondiging nu der leer van het *Evangelie*, zooals die door het licht van het heden beschenen wordt, is, naar de meening van den ondergeteekende, de eerste pligt van ieder, die zich als leeraar aan deszelfs dienst heeft verbonden; gelijk belijdenis dier leer de eerste voorwaarde is, waaronder iemand als lid eener Evangelische gemeenschap (*) kan worden aangenomen.

Prediking dier leer dan niet te beschermen en toe te juichen, maar met verwaarloozing van pligten gelijk te stellen, is kwaad te noemen, wat goed is, en het licht te stellen tot duisternis (Jesaja 5 vers 20). (†)

Verblijdend is het, dat in eenen tijd, waarin het gemoedelijke en vrije onderzoek als eenig rigtsnoer van alle godsdienst wordt gehuldigd, het geweten van zoovele hooger en lagere kerkelijke ligchamen, met zoodanige schraging van de grondslagen der Christelijke Protestantsche Kerk door hare eigene leeraars en voorgangers *vrede* gehad heeft.

De rede en de empirie, die twee groote factoren van alle wetenschap, ter waardebepaling van den Christus, hebben behoefte aan eenen vrede, die de groote verwoestingen herstelt, die het autoriteits-geloof en de onverdraagzaamheid hebben vermogen uit te werken.

En de gemeente begrijpt reeds sedert lang, dat in eene Kerk, waarin de God van waarheid en liefde gediend wordt, het verdrag, dat waarheid en leugen gedrongen worden met elkander te sluiten, eene onteering is van den Allerhoogste en eene bron van verwarring en zonde.

Het getal groeit aan dergenen, die eenen bijbel en eenen Christus leeren liefhebben, welke door de leeraars der Protestantsche Kerken steeds meer van de onkunde en dwaalbegrippen eener voortdurend, naar ontwikkeling en volmaking strevende, menschheid worden losgemaakt.

Niet meer gedwongen te gelooven, wat zij weten dat leugen is, sluiten velen zich aan eene kerk aan, die zich ontwikkeld heeft tot een genootschap van onderzoek en verdraagzaamheid.

Christus en Die gekruist, den joden eene ergernis en den Grieken eene dwaasheid, maar voor iedere Christelijke kerk, de heerlijkste schepping Gods, is, onder den invloed van de prediking harer leeraars, — den Christenen zelven — een eene natuurlijke en aanneembare verschijning geworden.

Eene ongerijmdheid is de Diana der Ephesiërs tegenover den Christus der modernen. En de, door het leerstuk der onbevlekte ontvangenis onmogelijk geworden Maria der Roomschen is, voor het naar liefde en pligtbetrachting dorstende gemoed, geen voorwerp van bespiegeling en vereering, gelijk de in handel en wandel onovertrefbare zoon des menschen, wien de nieuwe wetenschap, met terzijdestelling van hetgeen in zijne leer en die zijner apostelen als later aangebragt of uit de dwaalbegrippen van hunnen tijd voortgesproten moet worden beschouwd, steeds als den Grondvester der Christelijke godsdienst blijft vereeren.

De ondergeteekende verwacht, dat, even als het bestuur over de Prot. kerk in N. Indie, zoo ook de Regering de adressanten zal niet ontvankelijk verklaren in hunne bezwaren, en acht het onnoodig een beroep te doen op de onafhankelijkheid van kerk en staat, dáár, waar deze laatste, door zijne inmenging, zoo blijkbaar slechts tot de versmading van Christus, de verstoring zijner gemeente en de verkrachting harer regten zoude bijdragen.

De Minister van Binnenlandsche zaken heeft, den 5den December 1864 in de vergadering in de 2de Kamer der Staten-Generaal, sprekende over staatssubsidiën, gezegd: „Voor publieke belangen vinde het publiek steun bij de Regering."

Dat bij de bezwaren der adressanten geene *publieke belangen*, in den zin des ministers, betrokken zijn, erkende de Regering uitdrukkelijk, toen zij, bij het aangehaalde Staatsblad 1854 no. 37, alle behoorlijk gemotiveerde, tegen de leer eens predikants ingebragte beschuldigingen, onderwierp aan de kennisname van het kerkbestuur, terwijl zij zelfs, in een reeds lang verleden tijdperk, (Zie Sthl. 1824 no. 190) de inmenging der Regenten van Amboina en onderhoorigheden beperkte tot het weren van alle *bijgeloovigheid* en *afgodendienst*, strijdig met de Christelijke geloofsbelijdenis, met andere woorden juist van datgene, wat door den betrokken predikant, in de eerste plaats, zoo veel in hem is, wordt tegengegaan.

Welk belang trouwens kan er voor een volk zijn, om niet uit vrije en beredeneerde overtuiging, maar op grond van mystieke magtspreuken eenerzijds en uitwendigen dwang anderzijds, door koningen en onderdanen, door leeraars en leeken, in staatsvergaderingen en geregtszalen in maatschappij en huisgezinnen, in het openbaar en in het verborgen zich leerstellingen en opvattingen te zien opdringen, die met zijn hoofd en hart, die uitgangspunten van alle menschelijk denken, werken en streven, in lijnregtenstrijd zijn?

Als de godsdienstleeraars dit over het hoofd zagen en de bestuurders het uit het oog verloren, dan zou der Regering welligt de taak overig blijven — al ware het enkel door onthouding aan de getyranniseerde kerkgenootschappen van alle geldelijke ondersteuning, — den voortgang te stuiten van een kwaad, dat den ondergang van kerk en staat moet na zich slepen.

Aan de Protestantsche Christenen en hunne kinderen, door de tyrannie van orthodoxe leeraars en ledematen, het Protestantsche regt van het vrije onderzoek te ontnemen, zoude gelijk staan met eene openlijke bescherming van het Roomsch-katholijke geloof, en het zoude voortaan de leus worden van elk volk, dat zich op die wijze van de vrijheden van het protestantisme beroofd zag: Liever royaal-weg Roomsch-Katholijk dan Orthodox-Protestant en vooral geen van beiden! §)

De ondergeteekende wenscht der Regering den geest der wijsheid toe, opdat zij in deze treurige aangelegenheid een beslissing neme, die strekke tot verheerlijking der waarheid en tot welzijn van Nederland en deze kolonie."

Batavia, 24 Junij 1865." J. VAN GENNEP.

(*) Zooals men weet zijn in Indië de differente kerkgenootschappen in ééne Evangelische gemeente opgelost.

(†) De aanhaling der adressanten uit Jesaja wordt slechts gedeeltelijk in Jesaja teruggevonden. Wanneer men propheten aanhaalt, moet men het goed doen en niet zelf mêe-propheteren.

(§) Steller spreekt natuurlijk uit een polemiesch standpunt en wenscht ieders overtuiging te eerbiedigen, waar zij die van anderen met vrede laat.

Ingezonden Stukken.

Het lot der Civiele Ambtenaren.

Waarde Redacteur!

Met het meeste genoegen heb ik uw artikel gelezen: *De onmondigheid der Officieren*; mogt U insgelijks spoedig optreden als voorstander van de lotsverbetering der Civiele Ambtenaren! Geloof mij, het is noodig, dat ook hiervoor geijverd worde. Belangrijk moge hun werkkring zijn, veelomvattend hun bezigheden, gewigtig hun roeping, onvermoeid hun streven, in den regel worden ze zeer slecht betaald.

Dit is reeds boven allen twijfel verheven, in zoover, dat de tegenwoordige traktementen jaren en jaren te voren zijn vastgesteld, toen de prijzen der levensmiddelen zeker 100% lager waren dan nu, en toen het Gouvernement toch ook zonder twijfel niet te royaal was met bezoldigingen. Maar de ontoereikendheid blijkt helaas, overtuigend door de ondervinding; bittere ontberingen heeft de Civiele Ambtenaar menigwerf door te staan. Moet dan zijn lot niet verbeterd, zijn tegenwoordige positie niet verhelderd worden? — Van de Kontroleurs der Landelijke Inkomsten en Kultures af tot aan de talrijke Kommiezen der Recherche, en der Residentie-Kantoren toe, hoopt men op verbetering, en wie de overtuiging bezit, dat goede diensten goed beloond dienen te worden, dat zonder goede belooning een getrouwe pligtsbetrachting met geen grond te verwachten is, die moet mijn zwakke stem versterken, opdat door de algemeene erkenning der behoefte de vervulling daarvan met rassche schreden nadere.

Ook de geheime *Conduite-staten* schaffe de Regering af; „die booze geesten hebben inderdaad reeds kwaad genoeg gesticht," en het Gouvernement zal zich wezenlijk niet bezondigen, door ze te mumificeren. Hoe dikwijls boden zij het middel aan, om persoonlijken haat te koelen, hoe dikwijls hebben zij den ondergeschikten Ambtenaar met de zijnen in het verderf gestort!

Waarde Redacteur! Ik ben slechts (!) een Inlandsch kind, en dank zij de weinige gelegenheid, die mij voor ontwikkeling gegeven werd, is mijn kennis zeer gering. Doch zooveel weet ik, dat de kracht, de welvaart van een land menigmaal afhankelijk is van het gehalte zijner bestuurders, en ook dat die Ambtenaren, welke schijnbaar haast geen opmerking verdienen, even onmisbaar zijn als de met gouden randen versierden. De groote Napoleon — kâsian, die menschenmoorder, die overweldiger, die gewetenlooze tyran, zooals de groote (?) van der Palm hem, meen ik, noemt! — achtte zijn korporaals bijzonder hoog, en elk verstandig mensch waardeert de pogingen van hem, 't zij dan een aanzienlijk of een gering Ambtenaar, die met lust zijn Vaderland en Koning wil dienen.

Vaarwel! Met de meeste achting noem ik mij uw dienaar en met de meeste bescheidenheid verzoek ik U, om de opname van mijn artikel in uw zoo veel gelezen blad.

Een Inlandsch kind.

Wij komen gaarne zoo spoedig doenlijk op het hierboven aangewezen onderwerp terug. *Red.*

Verbetering van den Veestapel.

Geachte Redacteur!

Als ik een vriend van motto's was, zou ik hierboven met zeer veel regt kunnen zetten: „Es ist eine alte Geschichte," en wel niemand zou dit wraken, of het moest er een van de Broederschap der Droogstoppels wezen. In der daad, het is een oude klagt, een klagt, die telkens werd uitgesproken ten aanhoore ook van de Regering en nooit grondig werd weêrlegd, maar evenmin ooit tot het nemen van die maatregelen heeft aangespoord, welke m. i. ten minste vereischt worden, om de bestaande grieve weg te nemen. Het is zoo, men heeft tentoonstellingen geopend, veemarkten begonnen te houden, doch ofschoon ik niet wil beweren, dat die nieuwe feestelijkheden in haren afloop even veel sporen [illegible] als de [illegible] en zwempotten, waarmede de goede gemeente zich mogt vermaken, meen ik toch te moeten ontkennen, dat ze zooveel nut hebben gesticht, als velen verwachten en bijna allen hoopten. Zij hebben op hun best hier en daar de ijdelheid gestreeld, de eigenliefde opgewekt, de ambitie geprikkeld voor een korten tijd. Duurzame gewenschte resultaten heeft men nog niet aanschouwd, en zal men daarvan, vrees ik, ook wel nimmer aanschouwen.

---

plaren des namiddags nog aan klanten in de provinciën. „Times lent to read" ziet men met groote letters aangekondigd in nagenoeg alle soortgelijke winkels, dat wil zeggen: ze laten hem tegen een stuiver per uur dagelijks lezen.

Enkele grootere inrigtingen belasten zich ook met de bezorging van advertentiën en buitenlandsche couranten. Maar eerst aan een Duitscher, den heer H. Bender, 8 Little Newportstreet, Leicester square, gelukte het door jarenlange ondervinding, door ijver en volharding zijne zaak met goed succes uit te breiden tot een „algemeen couranten- en advertentiën-bureau" voor de geheele wereld. In zijne inrigting vindt men de nieuwsbladen van alle talen en landstreken; hij is in staat elk nieuwsblad te leveren en in elk dagblad advertentiën te plaatsen. Ook bezorgt hij elk boek, waar ter wereld ook verschenen,— en hij drijft den grootsten handel in postzegels, nu en dan bij geheele verzamelingen in eens, die, al naardat zij compleet zijn, soms tot *f* 1200,— toe afgezet worden.

De nieuwste en omvangrijkste wijze, waarop de vrije handel met het nieuws van den dag en met couranten zich dagelijks helderder en vrolijker openbaart, wordt door een leger van vele duizenden Newsboys gedreven. De tegenwoordig *Newsboy* dankt zijn bloei en zijn aanzien aan de stuivers-bladen, die wederkeerig hun wonderbaar debiet aan de courantenjongens hebben dank te weten. *Daily Telegraph*, *Star* en *Standard* bezitten elk hun klein legioen van jeugdige rondventers, die zich elken ochtend bij het aanbreken van den dag, zoodra de zaken beginnen, met luide en vrolijke stem vrijpostig aanmelden, en die alles wat ze noodig hebben à contant moeten koopen.

Dit geeft elken ochtend aan ieder bureau van uitgifte een leven en gemor, een lagchen en schelden, zoo als alle nieuwsbladen van Duitschland te zamen niet in staat zijn na te bootsen. Als de karren der firma Smith & Co. en van de andere groote distributeurs bezorgd zijn, komen de jongens aanstormen, die zoo spoedig en zoo geregeld geholpen worden, dat buiten het expeditie-bureau in de ochtendschemering alle stoepen en verhevenheden of stilstaande wagens met versche nieuwsbladen bedekt zijn, die door rappe handen gevouwen en doorgesneden worden. De eene jongen voor, de andere na, gaat dan vrolijk en neuriënde naar zijne bepaalde standplaats, waar hij zijne gewone begunstigers aantreft, die hij in tijds op spoorwagen en omnibussen bij of zelfs onder het wegrijden voorziet, en waar hij ook, zoo mogelijk, een toevallig liefhebber helpt.

Duizende kooplieden en geëmploijeerden rijden iederen ochtend op een bepaald uur van dezelfde plaats af naar de City. Onder dezen telt de Newsboy zijne dagelijksche klanten. Hij stelt er zijne eer in deze in elk weder, in elk saizoen stipt op te wachten, om hun een couranten-ontbijt op te disschen. Andere omnibussen, met geregelde begunstigers, die van verderaf komen, moeten onder het rijden waargenomen en bediend worden. Daar hij steeds op een goeden voet met den conducteur staat, helpt deze hem van zijn bankje zeer vriendschappelijk met het wisselen van geld of met hem voor te schieten, zoodat de Newsboy met een voorbijrijdenden omnibus dikwijls een half dozijn contante posten in eene minuut afhandelt. De klanten boven op den omnibus werpen hem niet zelden hun geld naar beneden op de smerige straat, terwijl hij de omnibus nog een 50 ja 100 el volgt; maar de jongen kijkt scherp en weet met zekerheid de plaats te vinden, waar zijn schat begraven ligt. Het gewone straatpubliek, ja zelfs gaauwdieven, zonden zich schamen, de 5 of 6 naar beneden geworpen geldstukken weg te nemen. Integendeel helpt men hem hiermede ook gaarne, even als hij over het algemeen bij het publiek goed aangeschreven staat om zijn steeds opgewekten, nuttigen werkkring, die er zooveel toe bijbrengt de beschaving te bevorderen en het leven op straat, in omnibus en op spoorwegen, stoombooten en in huurkoetsen op te vrolijken. Ten minste des namiddags biedt hij eene ruime keuze van geestelijk voedsel en versnapering met en zonder illustratiën ter verkoop aan, zoo als: *Sporting life*, *Illustrated Weekly news*, *Punch*, *Bow Bells*, *Fun*, *Comic News* en zelfs geïllustreerde halfstuivers-journalen.

Op deze wijze komen duizende jongens door zich zelve en met behulp van het publiek aan den kost, die alle, aan een winstgevenden arbeid van hunne jeugd af aan gewoon, vroeger of later nuttige leden der maatschappij worden. En op deze wijze beveelt zich eene geheele, eerlijke vrijheid van drukpers en handelsvrijheid, reeds wegens haar materieel voordeel, als de gezondste politiek aan ieder waarlijk verstandig staatsman aan. (*Naar de Ill. Zeit.*)

B.

BIJVOEGSEL
VAN DE
LOCOMOTIEF
van 7 Julij 1865.

Waarom niet?

o Minister van Koloniën, gij hebt het woord uitgesproken, toen gij het stelsel, dat in deze Koloniën vigeert, *vicieus* noemdet. Gij hebt de vinger op de wonde gelegd; jammer, dat ze nog voortdurend genezing verwacht, jammer ook om den veestapel!

Och, het Gouvernement, ik bedoel eigenlijk alle Gouvernementen van den laatsten tijd als een collectieve eenheid genomen, heeft zeer veel geschreven, maar gehandeld is er op verre na niet genoeg. Om van geen jongere besluiten te spreken, noemen wij slechts dat van 17 Sept. 1853 no. 7, dat den Hoofden van Gewestelijk Bestuur gelast, om

a. ten strengste te handhaven de bij Staatsbladen van 1828 No. 6 en van 1836 No. 43 gemaakte bepalingen tegen het slagten van wijfjes-buffels en koeijen, welke nog voor de voortteling geschikt zijn; alsmede van mannetjes of wijfjes, welke nog tot den arbeid kunnen gebruikt worden;

b. om zooveel mogelijk *door aanbeveling* tegen te gaan, dat voor transporten worde gebruik gemaakt:

van paarden beneden de 4 jaren;

van merries in blijkbaar bezetten staat of zogende merries;

van zieke en gedrukte paarden of de zoodanigen, welke kreupel loopen;

van draagzadels, welke niet van behoorlijke constructie zijn;

en voorts toe te zien, dat de paarden met geen hooger gewigt dan 200 Amsterdamsche ponden worden beladen;

van zieke of vermagerde koeijen en buffels;

van den buffel op den steenachtigen grond, waartoe bij voorkeur paarden en ossen te bezigen zijn, (Bijblad No. 187)!!!!!!

Hoeveel eigenaardig schoons zulk een voorschrift ook behelze, doortastend is het geenszins; het levert weinig, neen volstrekt niets meer dan een palliatief op. Om den veestapel te verbeteren zijn er wel andere middelen noodig. Geen aanbevelingen, — dient het geheele stelsel gewijzigd te worden.

Mijnheer de Oudgast, schrik niet! — Maar wat verbeuzel ik mijn tijd, door met U te gaan redetwisten. „*Tout va pour le mieux dans ce meilleur des mondes!*" zegt gij. *Bien vous fasse!* Dommel voort, loochen het, dat de invoering van het individuëele grondeigendom, dat de afschaffing der Heerendiensten, dat al die verdere wezenlijk liberale hervormingen, waarover men in de Kamer zulke aandoenlijke redevoeringen, zulk een treffend *parlage* weet te debiteren, doch die we hier in Indie maar steeds nog missen, een blijvenden prikkel voor de verbetering van den veestapel, die met welvaart hand aan hand gaat, zouden opleveren — ik spreek tot hen, die het wèl meenen met hun vaderland, die bovenal wenschen, dat Nederland zijn eer, zijn roem behoude, en zij zullen het mij niet tegenspreken, dat het uur gekomen is, om te handelen, om te wijzigen, om uit te roeijen, om te verbeteren. Als we het nu ook maar niet weêr ondervinden, dat er tusschen zeggen en doen een groote klove is!

LIBERAAL.

De Javasche Bank.

Geachte Redacteur!

Den 30sten Junij jl. werd door de Directie der *Javasche Bank* een verslag uitgebragt over het 37e. boekjaar. De HH. C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM, F. A. MEES, A. J. W. VAN DELDEN en F. JUNIUS VAN HEMERT, welke allen leden van het bestuur zijn, deelen daarin o. a. mede,

1e. dat de rentegevende uitzettingen op 31 Maart jl. bedroegen *f* 12,167,688 (op 14 Junij jl. *f* 9,806,191); de toegestane hoogste emissie, voor $^3/_{10}$ door wettige betaalmiddelen gedekt, bedraagt thans 15 millioen, het totaal operatie-middelen $16^1/_2$ millioen. De resterende of beschikbare operatie-middelen bedroegen op 31 Maart jl. *f* 3,956,833 (op 14 Junij jl. *f* 6,012,611.) Het bedrag der speciekas was op 31 Maart jl. *f* 20,845,703 (op 14 Junij *f* 23,779,810); dat der bankbilletten in omloop *f* 25,278,305 (op 14 Junij *f* 25,686,180); dat der rekening-courant saldo's *f* 2,110,564 (op 14 Junij *f* 2,581,019). De Bank had verwisselbaar gulden voor gulden, boven de hoogste som aan emissie voor $^3/_{10}$ door specie gedekt, op 31 Maart *f* 12,388,869 (op 14 Junij *f* 13,267,199). Aan bankbilletten in omloop waren op 31 Maart 1865 363,088 stuks ten bedrage van *f* 25,278,305. tegen 182,263 stuks ten bedrage van *f* 24,578,415 op 31 Maart 1864.

2e. dat aan acceptatiën en wissels te Batavia en door de agentschappen werd gedisconteerd een bedrag van $29^1/_2$ millioen; de uitzettingen op hypotheek en staatsschuld bedroegen op 31 Maart *f* 1,474,500; de beleeningen *f* 1,123,201; aan assignatiën werd in het geheel afgegeven *f* 6,729,793.

3e. dat wegens uitzettingen in het afgeloopen boekjaar geene afschrijvingen plaats hadden, doch wel tengevolge van vroegere uitzettingen, speciaal wegens de stagnatie der firma Mac Lennan & Co., waarvoor een voorloopige afschrijving geschiedde van *f* 35,000. Eene som van *f* 10,000 werd afgeschreven wegens een verlies bij eene afzending van bankbilletten geleden.

4e. dat het bank-disconto, op 24 Maart 1864 gesteld op 8 pCt., op 1 Julij 1864 werd verlaagd tot $7^1/_2$, op 31 Mei 1865 tot 7, en op 12 Junij jl. tot 6 pCt. voor promessen (met uitzondering van vendu-acceptatiën), langer dan 45 dagen loopende; voor de overige uitzettingen naar de gewone evenredigheid.

5e. dat het kapitaal der Bank is 6 millioen, verdeeld in 11803 geheele aandeelen van *f* 500, en 394 halve aandeelen van *f* 250.

6e. dat de netto winst over het 37e. boekjaar heeft bedragen *f* 454,86.., waarvan is gereserveerd een som van *f* 4,862, terwijl het overige is verdeeld onder de houders van 12,000 aandeelen, zijnde een dividend van $7^1/_2$%.

De Directie — en dit is *haar* niet kwalijk te nemen — toont zich vrij wel tevreden met den stand van zaken; ze zegt o. a.:

„De opgegeven cijfers van rentegevende uitzettingen onbevooroordeeld vergelijkende, zal men zeker niet zeggen dat de Javasche Bank, waar zij thans tweemalen meer heeft uitgezet dan op 31 Maart 1859 niet in omvang van werkkring aanmerkelijk is vooruitgegaan, en voegt men bij het feit, dat tegenspoed in cultuurzaken den handel zeer heeft gedrukt, de omstandigheid dat zich meerdere credietinrigtingen hier hebben gevestigd die met meer vrijheid werken dan de Bank doen kan, dan mag men zich waarlijk nog verblijden, dat de Bank zooveel heeft uitgezet, al is de verhouding tusschen den omvang van haren werkkring en haar kapitaal, door de in 4 jaren bewerkstelligde *verdriedubbeling* van het kapitaal, ook ongunstig voor de mogelijkheid tot erlanging van een hoog dividend."

Pourvu qu'on s'amuse! denkt men onwillekeurig. De werkkring vooruitgegaan in omvang! En drie maanden ongeveer geleden, hoorden wij zulke akelige weeklagten over de beperking van dien werkkring, en men sprak van 6 millioen aan kapitaal en 15 millioen aan émissie! Zijn dan de tijden veranderd? Of is eerst nu „het vertrouwen in de steun van het Gouvernement" verkregen, door het verslag zoo hoog opgevijzeld?

De Directie deed ongetwijfeld beter, met haar eigen krachten te meten, en zelve te toonen, dat zij verbetering zoekt. Met genoegen hebben wij de herhaalde verlaging van het disconto gezien, en wij erkennen gaarne dat wij op grond van dit verschijnsel gelooven, dat de Directie rede verstaat. Maar wij kunnen het tevens niet ontveinzen, dat wij het ten diepste betreuren, dat zij niet eerder van haar vasthoudendheid is teruggekomen, waardoor de bloei van dit land zeker niet bevorderd is. Dit toch is buiten kijf een bedroevend feit, dat de particuliere industrie de hulp, in het financieele namelijk, moest ontberen, welke zij zeer behoefde, en dat er op dit vruchtbare eiland nog niet zooveel kapitaal in de industrie kon worden gestoken als de boven aangehaalde sommen aanwijzen. De Directie is zeker niet onder de „sloopers" te rangschikken.

Met achting Uw Dw.
H. B.

We moeten den geachten inzender doen opmerken, dat er nog andere instellingen zijn, dan de *Javasche Bank*, die een gedeelte hunner fondsen in landelijke ondernemingen plaatsen, als: Assurantie-Maatschappijen, enz. Overigens zijn we het geheel met hem eens, dat de Directie der genoemde Bank ferm heeft gehandeld, door dan toch eindelijk het disconto te verlagen.

Red.

Landrente-Stelsel.

Geachte Redacteur!

Het mag verwondering baren, dat de Behoudslieden, die altijd de behoefte van Indie aan de eischen der schatkist toetsen, niet met meer klem aandringen op een naauwkeurige heffing der landrente, waartoe men door meting der velden zeker kan geraken. Zooals die belasting tegenwoordig geheven wordt, gaat er een aardig kapitaaltje te loor, omdat de Inlandsche Hoofden en Ambtenaren nog wel eens behebt zijn met de kwaal van een min zuivere telling.

Het systeem van landrente of zooals men ze ook wel eens hoort noemen: belasting op de ongebouwde eigendommen — alsof die eigendommen feitelijk erkend werden! — is gebaseerd op voorschriften, door het Ned.-Indische Gouvernement na de weder in bezit name van deze gewesten gegeven. Ze zijn te vinden in Saatsblad 1818 No. 14 Art. 3 en 4 en in Stbl. 1819 Art. 1—5. Sedert dien tijd is er in den stand van zaken nagenoeg *geen* verandering gebragt. De considerans der besluiten van Commissarissen-Generaal, in de zoo even opgenoemde Staatsbladen te vinden, mag ook nu nog van toepassing geacht worden. Reeds toen werd beweerd, dat het gebrek aan kennis van de ware uitgestrektheid, gesteldheid en vruchtbaarheid der velden in alle Residentiën, eenen regelmatigen en dus billijken aanslag ondoenlijk maakt, en dat zoo lang deze kennis niet zal zijn verkregen, het onmogelijk is, van Gouvernements wege die velden naar een billijken maatstaf onder de ingezetenen van een dessa te verdeelen, en de belasting door elk persoonlijk verschuldigd, te regelen. Dat gebrek aan kennis van het belastbaar vermogen van den Inlander, was oorzaak, dat men zijn toevlugt nam tot het stelsel van *admodiatie*, dat tot heden bij den aanslag is voorgeschreven, en dus weten wij nu nog evenmin als vroeger, hoe veel belasting de Inlander *kan* opbrengen. Eerst na een behoorlijke meting en taxatie der velden door een goed georganiseerd en uitgebreid personeel, en door een onafgebroken naauwkeurig onderzoek zal men een trouwen gids voor het bepalen der grondrente verkrijgen; eerst dan zal de hoofdelijke belasting, een gevolg van de erkenning van het individu, kunnen worden ingevoerd. Jarenlange arbeid en groote geldelijke uitgaven zijn daarvoor noodig, maar, mannen van het liberalisme, de zedelijke ontwikkeling ontvangt door een verbeterd systeem van landrente krachtig voedsel, de regtvaardigheid wordt gehuldigd, en — dat is me een kostje voor VAN HERWERDEN en consorten! — de schatkist wordt er bij gebaat. Zouden al deze voordeelen niet ruimschoots de *soesah* vergoeden?

HARRY.

PREANGER-REGENTSCHAPPEN, 26 Junij 1865.

Inlandsch Onderwijs.

AAN DEN
WELEDELEN HEER REDACTEUR VAN
HET SAMARANGSCH HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD „DE LOCOMOTIEF."

Mijnheer de Redacteur!

„Laat uw licht schijnen voor de menschen!" heb ik ergens gelezen; in Indië volgt men echter dikwerf het tegenovergestelde van dezen stelregel. Arm exceptionneel land! — Voor 12,800,000 zielen, welke in 1862 Java bewoonden, waren slechts 45 scholen van Regeringswege opgerigt; d. i.: éénc school voor 285,000 menschen! En dat onder een Nederlandsch bestuur, en dat in de negentiende eeuw, en dat.... terwijl een inlandsche groote, Pangeran MANGKO NEGORO, voor eigen onkosten alleen $^1/_{10}$ toont veil te hebben van hetgeen door het Gouvernement ten beste van dit geheele eiland besteed wordt.

Maar we hebben een Inspecteur voor het Inlandsch onderwijs!

Mijnheer de Redacteur, ik zou meenen uw gezond verstand te wantrouwen, indien ik zulk een tegenwerping van U verwachtte, en wat de lezers betreft van uw blad, het meerendeel zal mij wel niet betwisten, dat het maar niet genoeg is, gepromoveerd te zijn in de regten, om als een goed Inspecteur te fungeren, dat men veeleer grondige kennis dient te bezitten van de pædagogiek, van de Inlandsche talen en het Inlandsche volkskarakter, dat zich in de taal zoo getrouw afspiegelt. Is dit ontegenzeggelijk, dan zal het wel niet al te vermetel zijn, om de vraag te opperen, waar de tegenwoordige Inspecteur die kennis heeft opgedaan, en blijft dit onbeantwoord, dan mag men het toch ook wel eens betwijfelen, dat er van zulk een man veel goeds zou zijn te verwachten. *) Tot heden zien we, even als die goede, eerwaardige Zuster Anna uit naar het einde van de onkunde — Blaauwbaard echter is er wel, maar de redders zijn nog niet duidelijk te bespeuren.

Wat wij hopen is dit, dat er flink worde gewerkt, niet zoo zeer aan missives en rapporten als wel aan het vermeerderen van doelmatige leesboeken en scholen. In vijftig jaar wordt het intellectuele en het morele gehalte van een volk in den regel nog slechts weinig verbeterd; dit mag echter geen reden zijn, om vijftig dagen onbenut te laten voorbijgaan; vijftig uur uitstel zelfs kan hoogst verderfelijk werken, vooral in gewesten, wier toestand abnormaal is, die sedert eeuwen verlichting behoeven door onderwijs.

Het denkbeeld dat het wenschelijk zou zijn, om de Inlanders hetzelfde onderwijs te doen genieten als de kinderen van Europeanen, deel ik niet, en het doet mij genoegen dat ook gij daartegen herhaaldelijk te velde zijt getrokken, als tegen een ziekelijke filantropie. Laten we zulke dingen overlaten aan den Redacteur van het *liberale* B. H. B, en aan BARTHOLO, en onafgebroken ijveren tegen een verordening, die voor deze Kolonie en voor het Moederland zeer onaangename gevolgen kan na zich slepen.

Met achting teeken ik mij

WelEdele Heer,
Uw Dw. Dr.
P. B.

*) We zijn dit niet met den inzender eens. Later komen wij wel hierop terug. Red.

Hygiène.

Waarde Redacteur!

Wat mag toch de reden zijn, dat er voortdurend op de voornaamste plaatsen van Indië — de Buitenbezittingen zoo goed als hier — gezondheids-commissiën gemist worden? — Waarlijk de Officier van Gezondheid, van wien voor een jaar of twee in de *Nieuwsbode* sprake was, had wel gelijk, toen hij zeide, dat men hier de Hygiène verleert, Koffij en suiker zijn meer gewild!

Onzen Landvoogd is reeds dikwijls in de dagbladen verzocht, om maatregelen te nemen, ten einde de schier periodieke ziektens te voorkomen; het verzoek schijnt evenwel „gewezen van de hand." Geheele kampongs worden ontvolkt, geheele steden worden geteisterd, geheele streken worden bezocht; ellende, ellende, telkens ellende!

Nog heeft men geen grond, het begin voor het einde van zulk een treurige toestand te verwachten. Op nieuw bedreigt de „Vreezelijke Onbekende," of andere épidemieën. En ze zullen niet ophouden met woeden, voor dat het Gouvernement *toone* te begrijpen, dat het zijn pligt is om Gezondheids-commissiën te vormen, die de kennis en de magt bezitten, om de stinkende modderpoelen, de walgelijke vuilnishoopen, de verpestende miasmen en alle verdere schadelijke invloeden te weren, welke den dood en het veederf met kwistige hand rondstrooijen. Van geld kan geen sprake zijn, dat mag niet als argument gelden, waar de heiligste belangen in het spel zijn.

Geloof mij steeds:

Binnenlanden van Oost-Java. *Uw Dw.* B.

Landmail Berigten.

Algemeen Overzigt.

De Fransche regering komt van lieverlede in eene moeijelijke positie. De oppositie in de wetgevende vergadering neemt meer en meer toe, het staken van den arbeid door verschillende klassen van werklieden, bewijst, dat daar nog vuur onder de asch glimt. Daarbij komen nu nog de ongelukkige Mexikaansche aangelegenheden, die Frankrijk reeds zooveel geld gekost hebben en de mogelijkheid, dat het ernstige moeijelijkheden, zoo al niet tot een oorlog met de Noord-Amerikaansche Unie zal komen. Reeds dit laatste is genoeg om den handel en de industrie schrik aan te jagen. En nu moet Algerie plotseling gecoloniseerd worden en moet Frankrijk in de eerstvolgende jaren 360 en de stad Parijs 300 mill. voor openbare werken, verfraaijingen der stad enz. uitgeven; de vloot van gepantserde schepen zal vergroot en het leger niet verminderd worden. Het keizerrijk durft veel op zijn horens nemen! Een slechten indruk heeft op de dagbladen en de afgevaardigden het voorstel gemaakt, om ten behoeve van de geprojecteerde openbare werken voor 100 millioen bosschen van den staat te verkoopen.

De keizer is nog altijd in Algerie, doch wordt in het begin der volgende maand terug verwacht, dus vroeger dan aanvankelijk bepaald schijnt te zijn, waartoe trouwens ook wel reden bestaat. Een paar dagen geleden werd geheel Europa in opschudding gebragt door een telegram uit Londen, inhoudende dat hij zou zijn doodgeschoten. Gelukkig bleek weldra, dat dit gerucht uit de lucht gegrepen was. De half-officieele dagbladen geven hoog op van de geestdrift, welke 's keizers tegenwoordigheid onder de inlandsche bevolking van Algerie te weeg brengt. Men weet wat men daarvan te denken heeft.

Uit de Elbe hertogdommen valt niet veel nieuws te melden. Men kan nog niet merken dat het er tot verkiezingen voor de stenden komt. De hertog van Augustenburg heeft een memorie aan de kabinetten van Weenen en Berlijn gezonden, waarin hij zich zijne regten op het bestuur in de hertogdommen reserveert, voor het geval, dat de beslissing der stenden eens ongunstig voor hem mogt uitvallen.

In Pruissen zal het denkelijk in dit zittingjaar tot geen ernstige debatten over de Sleeswijk-Holsteinsche kwestie in de tweede kamer meer komen. De oorlogskosten zullen waarschijnlijk even als de sommen voor de toekomstige marine, afgestemd worden, hoewel zelfs een deel van de liberale partij van oordeel is, dat de kamer in dit opzigt wat te ver gaat. De regering schijnt echter geen openlijke breuk met den landdag te willen en doet bestendig nieuwe voorstellen. De koning, die de festiviteiten in de Rijnprovincie bijgewoond heeft, is in de hoofdstad teruggekeerd. Die festiviteiten zijn over het algemeen bevredigend afgeloopen; de democratie is zoo verstandig geweest een zekere reserve in acht te nemen.

Het Oostenrijksche huis van afgevaardigden heeft het handelsverdrag met het tolverbond goedgekeurd. Dit voorbeeld is door de tweede kamer in Pruissen gevolgd. Het ontwerp van een tractaat tusschen Pruisschen en Belgie staat op een goeden voet.

De bondsvergadering heeft hare laatste zitting voor Pinkster gehouden. Er is geen uitzigt dat er tijdens het reces iets buitengewoons zal voorkomen. Men dreigt met een voorstel van sommige middenstaten betreffende Sleeswijk-Holstein, doch dit zal wel achterwege blijven, tot dat het sein te Weenen gegeven wordt. In Hannover hebben de beide kamers het over zekere constitutionneele kwestien niet eens kunnen worden en zijn de stenden dien ten gevolge voor een onbepaalden tijd verlaagd, terwijl de sedert lang door de beide kamers aangenomen kieswet nog niet is afgekondigd.

Welonderrigte personen in Oostenrijk gelooven noch aan een spoedige bijeenroeping van den Hongaarschen landdag, noch aan eene toenadering tot het koningrijk Italie. Wat dit laatste betreft, twist men nog altijd, wie het initiatief tot de tegenwoordige wending van zaken aldaar genomen heeft, de koning of de paus. Hoewel eene wederzijdsche toenadering van het Italiaansch standpunt te wenschen ware, is men er in Italie toch niet mede ingenomen; ja de ontevredenheid neemt er zelfs toe. Men beschuldigt den koning van handelingen tegen den geest der constitutie en denkelijk zullen de ministers Lanza, Sella en Natoli aftreden en Lamarmora het veld behouden, welligt nog versterkt door Ratazzi. Mogelijk lijden de onderhandelingen nog wel schipbreuk op de eischen van Rome, vooral met opzigt tot den bisschoppelijken eed.

In weerwil van de waakzaamheid der Russische regering sluipen voortdurend zendelingen Polen binnen, om tot het vormen van gewapende benden aan te sporen, hetgeen hun onlangs bij Bialystock gelukt is. Intusschen heeft het bewind zich van een dozijn dier individuen meester gemaakt en hen naar Siberie gezonden. Ook in het naburige Westpruisen heeft de Poolsche beweging tot vele inhechtenisnemingen geleid. Litthauen is nu geheel Russisch gemaakt.

In Griekenland ziet men weer ernstige onlusten te gemoet. De zeemogendheden, ook de Porte, hebben voor alle voorkomende gevallen oorlogschepen naar den Pireus gezonden.

Turkije wil tot eene conversie van zijne schuld overgaan, maar schijnt daarin nog niet te kunnen slagen. Het Suezkanaal zal nu, te oordeelen naar gezegdens van Sir H. Bulwer, ook door Engeland als een *fait accompli* beschouwd worden.

Wat Amerika betreft, hebben nu schier alle troepen der Zuidelijken zich overgegeven. Ten Oosten van de Missisippi is de lucht zuiver; ten Westen kan nog lang een guerilla oorlog gevoerd worden, die den Noord-Amerikanen welligt niet ongelegen zou komen, om hunne dubbelzinnige houding aan de Mexikaansche grenzen te bemantelen. Te New-York, Baltimore en Washington wordt, onder het voorwendsel van emigratie naar Mexico, voor Juarez geworven en men schat het aantal aldus aangeworven officieren en soldaten der Unie reeds op vele duizenden. Juarez werkt met Amerikaansch geld, even als Maximiliaan met Europeesch. Het blijkt meer en meer dat de nieuwe president met de uiterste gestrengheid tegen de hoofden van den opstand te werk zal gaan. De gewezen president der Zuidelijken, Jefferson Davis, is tot dusver aan zijne vervolgers ontsnapt. Valt hij in hunne handen, dan hangt zijn leven aan een zijden draad.

Nederland.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 18 Mei.

De tweede kamer heeft in deze zitting de algemeene beraadslagingen geopend over het regeringsvoorstel tot *afschaffing der plaatselijke accijnsen*. De Heeren *Hoekwater*, *van Asch van Wijck*, *Begram*, *Wintgens* en *van Zuylen* verklaarden zich tegen den voorgestelden maatregel. Met uitzondering van den heer *van Asch van Wijck*, die in grondwettige bezwaren nopens den invloed van het ontwerp op den census, een onoverkomelijk bezwaar zag, ontwikkelden allen dezelfde bezwaren, als daar zijn: de vermeende beperking van de vrijheid en zelfstandigheid der gemeenten, de onraadzaamheid van het groote offer, met het oog op 's lands financiën, de onzekerheid der equivalenten, de vrees voor income-tax in de toekomst, de ongelijkmatigheid in de toepassing, gegrond op het verschil van toestand der onderscheidene gemeenten, de bevoordeeling van de plattelands gemeenten boven de steden, de noodzakelijkheid voor deze laatsten om de directe belastingen te verhoogen, de twijfel aan de goede uitwerking van de afschaffing. De heer *Viruly* heeft een kort woord gezegd, minder tot aanbeveling van het wetsontwerp, dat dit niet behoefde, als wel ter wederlegging van de afgezaagde argumenten voor het behoud der plaatselijke accijnsen, die immers zoo gemakkelijk, zoo ongevoelig worden opgebragt.

In deze zitting is ingekomen een ontwerp, tot goedkeuring van een concessie voor den aanleg van eene haven te Scheveningen, met spoorweg-verbindingen, en van eene concessie voor de expeditie van den Noord-Hollandschen staats-spoorweg. Deze ontwerpen zijn naar de afdeelingen verzonden.

De memorie van toelichting, behoorende bij eerstgenoemd wetsontwerp, herinnert kortelijk wat met betrekking tot deze zaak vroeger is voorgevallen. Volgens de begrooting van kosten zal voor de haven, behalve den benoodigden grond, eene som van *f* 4,735,412 noodig zijn. In deze kosten verzochten de heeren Swaan en van Heijningen als subsidie te ontvangen: van het rijk *f* 250,000 jaarlijks, gedurende drie achtereenvolgende jaren: van de gemeente 's Gravenhage een gelijk bedrag, en van de provincie Zuid-holland *f* 100,000 jaarlijks, mede gedurende drie jaren. Deze subsidien zouden, volgens de oorspronkelijke aanvrage, naar gelang der uitvoering van het werk worden betaald; later echter onderwierpen de concessievragers zich, ten einde hunne aanvrage bij anderen niet te doen achterstaan, aan het beding, dat de subsidie eerst na de voltooijing van het werk zou uitgekeerd worden. Het gemeentebestuur van 's Gravenhage aarzelde evenmin als het gewestelijk bestuur van Zuidholland, subsidien tot het gevraagd bedrag, behoudens de vervulling van eenige voorwaarden, toe te zeggen. Art. 61 der voorwaarden nopens de uitkeering aan concessionarissen eener som van *f* 750,000 uit 's rijks kas behoeft de bekrachtiging der wetgevende magt. Het groote belang van het werk, waarvan de uitvoering thans, mits die bekrachtiging worde verleend, voldoende verzekerd schijnt, is boven bedenking. De visschersvloot vraagt eene veilige haven; de haven te Blankenberghe dreigt voor die van Scheveningen eene geduchte mededingster te zullen worden. Verder kan op het gewigt voor de ontwikkeling van Scheveningen als badplaats met regt worden gewezen. Ook als vlugthaven tusschen den nieuwen Maasmond en de ontworpen haven te Wijk aan Zee zal de haven te Scheveningen onafgebroken, bij ijsbezetting elders, de gemeenschap met Engeland kunnen doen bewaren. De aansluiting eindelijk der zeehaven aan de spoorwegen opent een regtstreekschen weg van Engeland naar Duitschland. Aan de aanvrage van de heeren Swaan en van Heijningen is de voorkeur gegeven boven die van de Londensche firma York en Comp. mede onderteekend door den heer Neville D. Goldsmid te 's Hage en eene andere Fransche aanvrage, welke eerst werd ingediend, toen de handelingen met de heeren Swaan en van Heijningen reeds tamelijk ver waren gevorderd. De aanvrage der Londensche firma kon, zoowel wat omvang als strekking betreft, niet met die van de heeren Swaan en van Heijningen worden gelijkgesteld en eischte bovendien een aanzienlijker gezamenlijk bedrag van 4,200,000 francs. De andere aanvrage onderscheidde zich hierdoor, dat voor de uitvoering van het werk geen subsidie werd gevraagd, doch, naar het oordeel der geraadpleegde deskundigen, was niet alleen het havenplan vol hoofdgebreken, maar ook faalden de financiële berekeningen, waarop de uitvoering zonder subsidie werd gegrond.

Zitting van Vrijdag 19 Mei.

De sprekers die in deze zitting het woord voerden, kunnen verdeeld worden in drie categoriën. Bepaalde voorstanders behoudens enkele bedenkingen, gelijk de heeren *de Raadt* en *Blom*; bepaalde tegenstanders, als de heeren *van Lijnden* en *van Lith de Jeude*; en leden die hoewel afschaffers toch ook afwachters waren wegens de oplossing hunner bezwaren of bedenkingen, zoo als de heeren *van Nierop*, *van Bosse*, *'s Gravesande* en *Dumbar*, de beide eersten met meer, de beide laatsten met minder verklaarde sympathie voor het ontwerp gelijk het daar lag. Vooral woog bij hen en anderen het grondwettig bezwaar omtrent den invloed van den voorgestelden maatregel op den census, en overigens waren de bekende bedenkingen nopens ongelijkmatigheid, ongenoegzaamheid aan den eenen of overgenoegzaamheid aan den anderen kant, te groot druk dáár, te gereede ontheffing elders, ook de grondslag en grondstof voor hunne redevoeringen.

De heer *van Nierop* maakte zijne stem afhankelijk van eenen beteren overgangs-termijn voor vele gemeenten en van de uitzonderings-bepaling; de heer *de Raadt*, zeer voor het ontwerp, zal zich niet vereenigen met het equivalent tot verhooging van den rijksaccijns op het geslagt; de heer *van Bosse* kan over de bedenkingen nopens den census nietheenstappen en wacht daaromtrent meerdere opheldering en raadt de regering aan in het ontwerp eene voorziening op te nemen; de heer *Blom*, onvoorwaardelijk voor deze voordragt in het belang van de vrijheid van verkeer voor handel en nijverheid en ontheffing der minvermogenden, heeft de heeren *Wintgens* en *van Zuijlen* in hunne politieke beschouwingen of uitvallen van gisteren beantwoord en tevens aangetoond dat de prijzen der levensmiddelen, waar geen of wèl stedelijke accijns bestaat, zeer zekerverschillen; de heer *van Lijnden* vergeleek den roep naar afschaffing van accijnsen met eene koorts en zou vooral wegens de kwestie van den census tegen stemmen; de heer *van 's Gravesande* heeft velerlei bezwaren, niet het minst ook wegens den census en kan verhooging van het geslagt niet als equivalent aannemen; de heer *Dumbar* heeft mede een aantal bedenkingen, waaronder vooral nopens den census, een punt, dat niet bij de wet op het personeel, maar hier moet uitgemaakt worden en denkt ook niet al te gunstig over de zegelafschaffing, vooral in verband met verhooging van het geslagt, waarop ook de heer *van Nierop* gezinspeeld had, terwijl eindelijk de heer *van Lidth de Jeude* meer tegen het beginsel van accijnsafschaffing was.

Zitting van Zaturdag 20 Mei.

Zeven sprekers voerden weder het woord, waaronder vier voor het ontwerp, behoudens sommige bezwaren, die voor oplossing vatbaar of door het aanbrengen van wijziging uit den weg te ruimen waren; deze 4 sprekers zijn de heeren *Godefroi*, *de Bieberstein*, *Dullert* en *Hollingerus Pijpers*. Meer bepaald tegen, schoon mede oplossing of inlichting wenschende, was de heer *Schimmelpenninck*, terwijl de heeren *Dirks* en *Fokker* beiden het hoofdbeginsel der wet waren toegedaan, maar met het oog op bepaalde localiteiten die in de uitzondering der algemeene toepassing zouden moeten vallen, nadere opheldering vroegen.

— Onder de punten van behandeling, die in de 21e-

algemeene vergadering van het *Nederlandsch onderwijzers-genootschap*, welke van 12 tot 14 Julij a. s. te Zierikzee gehouden wordt, aan de orde gesteld zullen worden, behoort o. a. een voorstel van het hoofdbestuur, dat de vergadering het wenschelijk verklare, dat de nieuwe spelling, volgens het woordenboek van te Winkel en de Vries, zoo spoedig mogelijk in alle lagere scholen des rijks worde ingevoerd; dat zij het hoofdbestuur magtige: *a*, die verklaring onmiddelijk ter kennisse van de leden des genootschaps te brengen; *b*, den minister van binnenlandsche zaken en de hh. inspekteurs en schoolopzieners van dit besluit kennis te geven, en hen uit te noodigen de pogingen des genootschaps ter bereiking van dit doel door hun zedelijken invloed te ondersteunen; *c*, aan de vereeniging van de belangen des boekhandels te verzoeken, voortaan in alle uit te geven schoolboeken en herdrukken van reeds bestaande boekwerkjes de nieuwe spelling te volgen.

Engeland.

LONDEN, 15 Mei. In het Huis der Gemeenten heeft lord Palmerston gezegd, dat de president der Vereenigde Staten, door de havens van het Zuiden in staat van blokkade te verklaren, de regten heeft uitgeoefend van eene oorlogvoerende partij, waaruit noodzakelijk voortvloeit, dat de andere partij ook eene oorlogvoerende is. Zoodra de Noordelijken zullen ophouden met die regten uit te voeren, zal er geene noodzakelijkheid meer bestaan om aan de eene of de andere parij de regten van oorlogvoerende toe te kennen.

— Het nieuwe portugesche kabinet, bestaande deels uit oude leden van het ministerie Loulé, deels uit nieuwe personen, is door de beide kamers vrij gunstig onvangen.

De regering heeft het voornemen te kennen gegeven om, met het oog op mogelijke gebeurtenissen in Europa, de hoofdstad van de land- en zeezijde te versterken.

Frankrijk.

PARIJS 15 Mei (des Avonds). Men meldt uit Algiers dat de Sultan van Marocco, op het vernemen van het berigt, dat Keizer Napoleon zich in Algerie bevindt, onmiddelijk het besluit heeft genomen om een plegtig gezantschap naar Algiers te zenden, ten einde den Keizer te begroeten. De gezanten zullen te Tanger aan boord gaan van eene Fransche oorlogstoomboot, waarop zij den togt naar de hoofdstad van Algerie zullen doen.

— De keizerlijk-arabisch-fransche school, gelegen in de wijk Bugeaud, de schoonste van Algiers, is een der merkwaardigste gebouwen van die stad. Even sierlijk als doelmatig, heeft het drie verdiepingen, waarvan de onderste, in het fort, eene open zuilenrij van zeven bogen vertoont; terwijl in het midden van de kroonlijst des gevels, in duidelijk schrift, te lezen staat: *Collège Impérial Arabe-Français*. De binnenpleinen zijn ruim; de eetzalen, de schoolvertrekken en de slaapkamers luchtig; terwijl de moskee, de zaal der reiniging en het gymnasium van behoorlijke groote zijn.

In het rapport van den goeverneur, dd. 14 maart 1857, lees men: „Een der beste middelen, om onzen invloed „op den Arabischen volkstam te verzekeren, en die te „leiden in de richting die met ons belang overeenkomt, „is ongetwijfeld *het onderwijs;* want het onderwijs ontwik„kelt het verstand en werpt daardoor de slagboomen om„ver, die door verschil in zeden en godsdienst zijn opge„worpen."

Deze inrichting streeft al meer en meer naar dat nuttige doel. De jonge Arabieren, vermengd met de Europeesche élèves der school, zoowel in de uren van uitspanning als bij het onderwijs en alle de lessen, nemen spoedig dezelfde wijze van leven, dezelfde taal en dezelfde zedelijke beginselen aan; zij verbroederen zich onder alle omstandigheden; zij bereiden alzoo voor: de grondslagen van toenadering en vereeniging der beide volken.

De grootste moeilijkheid bestond in het winnen van het vertrouwen der inlandsche familiën, die, wantrouwend en ergdenkend, vooral in zaken van godsdienst, en daarbij vreezende dat pogingen van bekeering zouden worden aangewend, konden weigeren hunne kinderen naar de school te zenden. Men moest dus ten dien aanzien volkomen gerustheid geven; men moest de Arabische kinderen naarvolgens de leerstellingen hunner godsdienst onderwijzen; hun den koran leeren begrijpen; en hun tot dat einde een iman of godsdienstleeraar als direkteur toevoegen. Dit alles heeft men gedaan. Om daartoe te geraken, was het voldoende geen Europeesche élèves *als pensionnaires* toe te laten, omdat men dan het onderwijs in de katholieke leer binnen de muren der school had moeten brengen.

De Arabieren alleen de werkelijke bewoners van het schoolgebouw zijnde, zien zich een zekere onderscheiding toegekend, die hen in hunne eigene oogen verheft. Zij zijn dáár als te huis; niets is er dat hun, met betrekking tot hun geloof, verontrust.

Tegenwoordig telt deze school meer dan honderd inlandsche élèves, en bijna evenveel europeesche externes. Reeds hebben ongeveer vijftig inlandsche élèves de school verlaten; hetzij om in hunne stammen terug te treden, waar zij nieuwe denkbeelden en de hoogschatting van Frankrijk hebben verspreid; hetzij om op andere scholen: de school van Saumur, de normaalschool van Versailles, de school voor geneeskunde van Algiers, de bijzondere kundigheden te verwerven, die noodig zijn voor de loopbaan welke zij zich gekozen hebben; hetzij om, na afgelegd voldoend examen, als tolk te worden aangesteld; hetzij om bij de fransche administratie in dienst te treden; hetzij eindelijk om, hoe jong ook, als kaïds aan het hoofd der stammen te worden geplaatst.

Deze school heeft, in den aanvang, als direkteur gehad den heer Perron. Deze als oosterling bekende geleerde, thans inspecteur der inrichtingen van openbaar onderwijs voor de inlanders, is vervangen door den uitstekenden Cherbonneau, gewezen professor in de Arabische taal te Konstantine, die gedurende achttien jaren in Algiers, te midden der Arabieren, heeft geleefd en hunne taal met gemak spreekt.

— Mag men een der parijsche korrespondenten van de *Köln. Zeit.* gelooven, dan is, blijkens brieven uit Madrid, eerlang eene algemeene beweging te verwachten, die waarschijnlijk niet zonder bloedvergieten zal afloopen, en beginnen zal met het vertrek van koningin Isabella naar Parijs, om te eindigen met de uitroeping van den koning van Portugal tot „koning van Spanje en Portugal." De onderhandelingen, reeds sinds lang tusschen bewindslieden en den koning van Portugal gevoerd, zijn namelijk, volgens den berigtgever, thans ten einde gebragt. „Het eenige bezwaar," zoo gaat hij voort, „dat nog bestond, was de bepaling welke stad de hoofdstad der twee vereenigde rijken zou worden: Lissabon of Madrid. De Spanjaarden wilden natuurlijk aan Madrid de voorkeur geven, en de koning van Portugal, die lang aarzelde, heeft eindelijk hierin bewilligd, zoodat Madrid de hoofdstad van het Schiereiland wordt. In bedoelde brieven is tevens gemeld dat de koningin binnen veertien dagen te Parijs verwacht wordt." (?)

— De *Moniteur* gaat voort met mededeelen van telegrafische berigten uit Algerie, ten einde Europa volledig op de hoogte te houden van al de bijzonderheden, die de reis des keizers kenmerken. Zoo blijkt uit een der dépêches, dat de keizer den 15den Mei te Oran met een groot aantal inlandsche hoofden gedineerd heeft en toen vertrokken is, ten einde de omstreken van Oran met de landbouwkundige établissementen, die daar sinds lang bloeijen, te bezoeken. De keizer geniet bij voortduring de beste gezondheid. De *Moniteur* voegt er bij, dat de geestdrift van de inlandsche bevolking voor den keizer steeds stijgende is, iets hetgeen het regeringsblad reeds herhaaldeijk heeft gemeld. Het is waarlijk om er bang van te worden; die steeds stijgende geestdrift, waar zal zij hare grens vinden? Als zij zoo maar altijd voortgaat met stijgen, dan is het te vreezen dat de keizer er ten slotte door zal overstelpt worden. Zou het regeringsblad wel goed ingelicht zijn? In elk geval het begaat eene groote onhandigheid. Indien toch de geestdrift steeds stijgende is, dan heeft er aanvankelijk weinig of geen geestdrift, althans eene mindere mate van geestdrift bestaan. Zoo iets behoort een eerbaar Napoleontisch orgaan niet te bekennen. En nu het dat bekend heeft, kan men vragen: welke is dan toen de oorzaak waarom de minder mate van geestdrift die aanvankelijk heerschte, steeds stijgende is? Wie bovendien weet, met hoe veel liefde voor vrijheid en onafhankelijkheid de Arabier bezield is, en wie zich herinnert dat nog weinige maanden geleden provinciën in verzet kwamen tegen de Fransche oveheersching, zal zich moeijelijk kunnen denken hoe zich plotseling zulk eene tot in het oneindige stijgende geestdrift openbaart voor Napoleon III. Spotvogels beweren dat de Parijsche politie een duizendtal agenten, buiten medeweten des keizers, naar Algerie gezonden heeft, die er als Arabieren verkleed ter eere des keizers fantasias uitvoeren en hem allerwege een *Vive 'l Empereur!* in Arabischen tongval toeroepen.

Het bezoek des keizers kan intusschen goed zijn voor de Fransche overheersching; de keizer toch schijnt er inderdaad op uit te zijn, om den toestand in de kolonie met eigen oogen gade te slaan.

De *Sentinelle Toulonnaise* behelst een brief uit Algerie, volgens hetwelk den dag vóór de aankomst van keizer Napoleon in Algerie, aldaar een veertigtal meer of minder vendachte Italianen in hechtenis zijn genomen: men behandelt ze met veel voorkomenheid, maar zal ze niet op vrije voeten stelle voor Z. M. weder vertrokken is.

Men ziet te Parijs thans ook maatregelen te gemoot, welke zullen worden genomen voor de oprigting van eene magtige handelsmaatschapbij, onder onmiddalijke bescherming van den keizer, die hare kapitalen zal aanwenden tot bevordering van de cultuur in Algerie, en aanzienlijke premien zal uitloven tot ondersteuning onder anderen van hen, die katoen en tabak op eene uitgebreide schaal zullen verbouwen.

Wat het katoen aangaat, dit is tot dus ver in de kolonie slechts in kleine hoeveelheden gesteeld, maar de de hoedanigheid van het product laat niets te wenschen over Gelukken de ontwerpen die thans in bewerking zijn, dan mag men verwachten, dat Algerie, vooral ook uithoofde van zdne gunstige aardrijkskundige liggin, eenmaal niet alleen geheel Frankrijk, maar ook Spanje en Engeland van het benoodigde katoen kunnen voorzien.

Naar men verzekert, zal het kapitaal der maatschappij op 300 millioen worden vastgesteld, waarvan aanvankelijk slechts 100 millioen zullen worden gevorderd. De onderneming wordt gesteld onder den zedelijken waarborg van den staat, en zal naar alle waarschijnlijkheid worden bestuurd door den heer Schneider als voorzitter. Men houdt zich overtuigd, dat de gelden zonder moeite zullen worden gevonden, niettegenstaande het niet ontbreekt aan liberalen, die volhouden, dat kapitalen ontoereikende zullen worden bevonden tot bevordering der koloniale belangen, zoo lang de regering het stelsel van militire administratie waaronder Algerie gebukt gaat, denkt te handhaven.

Laatste Berigten.

Binnenland.

De zitting van 22 Mei was geheel gewijd aan twee redevoeringen, door de ministers van binnenl. zaken en van financien uitgesproken, tot verdediging van het regerings voorstel. In 't algemeen werd de voordragt door beide ministers verdedigd uit het oogpunt van het algemeen belang; van dat van het vrij en onbelemmerd handelsverkeer, van de ontheffing der arbeidende klasse en daardoor van meer billijke verdeeling van lasten. Dit ontwerp was de voltooijing van hetgeen reeds bij de gemeentewet was beoogd en voorbereid, en de ministers achtten zich gelukkig dat de sedert zooveel verbeterde financieele toestand nu ruimte liet om tot den maatregel over te gaan, die evenwel, goed berekend, niet eens eenig offer aan de schatkist zou kosten. Onder dergelijke omstandigheden — sommige leden die den maatregel met hart en ziel waren toegedaan hadden er reeds opgewezen — moest men over ondergeschikte bezwaren, over eventualiteiten heenstappen en vooral was het niet de taak om bezwaren te scheppen. Waar is ooit een maatregel van zoo veel belang voor het algemeen als de afschaffing van 7 millioen plaatselijke belastingen met de tolliniën, formaliteiten, prijsverduring en belemmeringen, daaraan verbonden, kunnen worden tot stand gebragt zonder eenige bedenking, zoeder aanmerking hier af daar, zonder tegenstand van enkele localiteiten? Hier vooral moet het meerdere voor het mindere zwichten, ofschoon ook aan dat mindere allezins zzl worden te gemoet gekomen; want beide ministers verklaarden, dat voor die enkele geweenten, die nog niet geheel gered waren door de overdragt van 4/5 van het personeel en de 20 opcenten op de grondbelasting der gebouwde eigendommen, en de daarbij in de onmogelijkheid waren om door opvoering van directe belastingen tot het doel te geraken, tijdelijke uitzonderingswetten zouden worden voorgedragen; terwijl, zoo het grondwettig bezwaar nopens den census — door den minister van binnenlandsche zaken in het breede wederlegd — toch nog op goede gronden mogt worden aangekleefd, eene wijziging gaarne ter overweging zou worden ingewacht. Eindelijk heeft de minister van financien ook nog te kennen gegeven, dat hij niet geloofde dat de 40 opcenten op het geslacht noodig zouden zijn; dat de berigten van zijn ambtgenoot van kolonien over het batig slot van het loopende jaar allergunsiigts waren; dat met amortisatie krachtig wordt voortgegaan, en dat, zoo nog eenige aanbeveling van den maatregel noodig was, het zou zijn het verband van dit ontwerp met het reeds gereed liggend tractaat met Frankrijk, zoo dringend noodig ook in het belang onzer industrie en met het oog op de verzending van tolverbondsgoederen over ons land naar Frankrijk.

Graaf *van Zuylen*, nieuw benoemdhlid vo r het district Arnehem, is na eedsaflegging ter zitting toegelaten.

Drie nieuwe sprekers hebben zich in de zitting van heden doen hooren: de HH. *van Nispen*, *Rochussen* en *Luyben*. Zij waren in het algemeen voor het beginsel van afschaffing der plaatselijke accijnsen, maar hadden bezwaar tegen de middelen om dat doel te bereiken. Voorts hebben ook nog eenige vorige sprekers de ministers beanwoord. Heden zullen de algemeene beraadslagingen denkelijk afloopen.

Buitenland.

— De berigten uit Parijs wezen bij voortduring op den tegenstand, dien het regering ontwerp ondervindt tot verkoop van bosschen van den staat, ten bedrage van 100 millioen, ten einde daarmede vonr een gedeelte het buitengewone crediet van 360 millioen te dekken tot het aanleggen van openbare werken. Naar men thans verneemt, vindt dit ontwerp zooveel tegenstand bij het wetgevend ligchaam, dat de regering er aan denkt het in te trekken, Naar het schijnt zal zij echter niet afzien van het plan betreffende de openbare werken; maar zal zij de middelen uit andere baten trachten te vinden. Als men nagaat dat bij het wetgevend ligchaam ook nog een ontwerp aanhangig is, waarbij de hoofdstad magtiging vraagt tot het sluiten eener leening van 250 millioen ten behoeve van openbare werken, dan ziet men dat de keizerlijke regering vooreerst nog niet voornemens is, hare geliefkoosde denkbeelden op dat punt te laten varen.

Het wetgevend ligchaam heeft de openbare beraadslagingen over de begrootingswetten uitgesteld tot den 1sten Junij. Men zegt, dat de oorzaak van dat uitstel gelegen is in den wensch van den keizer, om zich gedurende die discussie te Parijs te bevinden. Hij zal zijn verblijft in Algerie opzettelijk bekorten, om tegen het begin der volgende maand te Parijs terug te zijn. Het laat zich toch voorzien dat bij de behandeling van het budget de Mexicaansche kwestie op den voorgrond zal treden, die nog altijd aller aandacht gaande houdt. Men blijft beweren dat de Fransche regering voornemens is de aanwerving der zoogenaamde emigranten in Amerika, zoo noodig, met geweld te keer te gaan. Het behoeft heen betoog dat de oppositie zich daartegen met alle magt zal aankanten. De debatten over dit punt zullen uit den aard der zaak eene zekere agitatie in het lank in het leven roepen; het Fransche volk heeft altijd de expeditie naar Mexico hoogst belagchelijk gevonden; indien zij nu zelfs tot een oorlog met Amerika zou leiden, kan het gouvernement er verzekerd van zijn dat het strengelijk en algemen zal worden gegispt.

— Volgens de *Patrie* heeft de president Johnson in eene bijeenkomst met den Engelschen gezant zich beklaagd over de handelwijze der Canadasche regering, welke duldt dat het grondgebied der Engelsche kolonie het toevlugtsoord is van hen, die tegen het Noorden intrigueren. De gezant irachtte hierop den president te betoogen dat dit niet zoo is, daar de uitgewekenen in Canada in de meest mogelijke afzondering leven en geheel en al aan den staatkunde vreemd zijn. De president was echter hiermede niet voldaan en moet te kennen gegeven hebben, dat de Engelsche regering verstandig zou handelen, indien zij de uitgewekenen uitnoodigde Canade te verlaten; doch hierop zou de gezant geantwoord hebben, dat zijne regering nimmer op dat punt zal transigeren, daar het regt ven asyl ten allen tijde door haar als de heiligste aller pligten is beschouwd. De *Patrie* voegt er bij: met verzekert, dat de Engelsche regering de woorden van haren gezant volledig heeft goedgekeurd.

Laatste Telegrafische Dépêches.

Mostaganem (ALGERIE), 22 Mei. Bij gelegenheid dat de keizer Relizanc bezocht, werd Z. M. bij het binnenkomen der stad plotseling omringd door den geheelen stam der Flotta's, die bij Z. M. aanzoek deden om de vrijheid hunner bloedverwanten, dio in de laatste iusurrectie gecompromitteerd en dien ten gevolge in Frankrijk geïnterneerd waren. De keizer, getroffen over hunne betuihingen van getrouwheid, heeft de door hen verlangde gratie verleend, welke toezegging door den geheelen stam met de uitbundigzte geestdrift werd begroet. De keizer is vervolgens naar Algiers scheep gegaan.

Weenen, 23 Mei. Volgens de ochtendbladen zal de prowisioneele militaire toestand in Hongarije weldra worden opgeheven.

Naar luid van de *Neue Freie Fresse* heeft de Fransche gezant, de hertog de Grammont, in een gesprek met graaf Mensdorff, de redevoering door prins Napoleon te Ajaccio gehouden eene onbezonnenheid genoemd, die geen tegenspraak verdient.

New-York, 13 Mei. Generaal Taylor heeft zich met zijne troepen aan de Noordelijken overgegeven. De generaal Kirby Smith heeft daarentegen zijne manschappen aangespoord om den oorlog voort te zetten, doch men verzekert dat dit door hen met weinig geestdrift beantwoord is.

Ten opzigte der emigratie naar Mexico heeft de minister Seward verklaard, dat de regering der wetten der neutraliteit zou handhaven. Intusschen worden de aan. wervingen voortgezet.

Madrid, 24 Mei. De *Politica* verzekert, dat de regering eene nota aan de Portugesche regering zal zenden, ten einde zich te beklagen over de handelwijze van het kabinet te Lissabon, hetwelk geduld heeft dat eene openbare inschrijving in het land is geopend ten gunste der slagtoffers van de op 10 April te Madrid plaats gehad hebbende gebeurtenissen.

Pesth, 24 Mei. Volgens de *Lloyd* kan meh als stellig aannemen. dat de keizer in het begin der volgende maand zich naar Pesth zal begeven tot het bijwonen der wedrennen.

Arak blijft steeds gedrukt, er bestaat hiervoor weinig kooplust. De verkoop bepaalde zich tot: 50 leggers ex *Vectoria*, welke bij inschrijving tot geheimen prijs werden afgedaan. Bangevoerd zijn; 150 leggers per *Bilderdijk*; 30/2 leggers per *Augusta;* 100, 100 en 54 leggers per *Norstern:* 89/1, 60/1 30/2, 62, 50 en 52 leggers per *Alfred the Great.*

Gemengde Berigten.

Een gelukkig echtpaar te Oudewater, dat de gouden bruiloft vierde, heeft 1000 pond witte brood ter verdeeling onder de armen disponibel gesteld. Men vreest voor eene indigestie. — Bij den directeur van het postkantoor te Rotterdam, die zijn gouden bruiloft vierde met het postwezen, is de zaak omgekeerd, daar ter zijner beschikking gesteld werd door de ambtenaren, beamten, postillons, enz., een gouden doos, een dito bril, een dito servetband, eene keurige pendule. — Wij maken de veehandelaars en landlieden op het volgende voorval opmerkzaam. Iemand verkocht eene dragtige koe, onder beding, dat het te verwachten kalf hem zou toebehooren. Toevallig bragt de koe twee kalveren ter wereld, waarvan de kooper ééne aan den verkooper gaf. De laatste was daarmede echter niet tvreden en eischte de beide jonggeborenen. — Een Russisch edelman heeft op éénen avond met het domino-spel drie-honderd-duizend zilveren roebels verloren. — Toen de president van de regtbank te Middelburg aan eenen beklaagden vroeg of hij niet beschonken was geweest, toen hij het, hem te laste gelegd, misdrijf pleegde, antwoordde deze: „om u te dienen." — De Antwerpsche politie heeft proces-verbaal moeten opmaken tegen eene moeder, die zoozeer voor het verpligt schoolonderwijs was, dat zij haren 10 jarigen zoon naar de school dreef, onder het toedienen van stokslagen, waardoor de knaap geheel verwond was. — Een handelaar in kaas is in zijn magazijn dood gevonden, waarschijnlijk gestikt door de uitdamping van zijne koopwaren. — Een industriëel te Londen, heeft een middel gevonden om door eene zeer snelle photografische bewerking op zakdoeken de portretten te plaatsen van den eigenaar. Als het middel probaat bevonden wordt, zal het op hoeden, handschoenen, parapluies, enz., kunnen worden toegepast. — De Bibliotheek der universiteit te Berlijn is door aankoop in het bezit gekomen van de zeer belangrijke Bibliotheek van wijlen de Gebr. Jacob en Wilhelm Grimm. Zij bestaat uit 7862 nommers in circa 12000 net ingebonden deelen, over de belangrijkste voortbrengselen op het gebied der Linguistiek in den jongst verloopen tijd verschenen, betreffende de Duitsche, Fransche, Engelsche, Romaansche en Skandinavische Literatuur. De menigte eigenhandig geschreven aanteekeningen die, vooral in de werken die zij voor hunne studie gebruikten, voorkomen, geven aan deze verzameling nog eene bijzondere waarde. — De Koninklijke Bibliotheek te Berlijn is onlangs verrijkt geworden met de verzameling van autografen door den heer von Radowitz bijeengebragt. Zij bestaat uit meer dan 12,000 nommers. Het eerste gedeelte van den catalogus bevat 3666 autographen der hervormers, hunne voorgangers, tijdgenooten en tegenstanders, de vorsten en vorstinnen van Europa, te beginnen met de 16de eeuw tot op de nieuwste tijden, krijgshelden en staatslieden. Het tweede deel telt ongeveer 3200 geschriften van geleerden en het derde circa 5400 nommers tot de fraaije letteren behoorende (naar de landen afgedeeld); kunstenaats, beroemde en beruchte vrouwen en mannen, menschen-vrienden, financiers en meer andere onderdeelen. De Radowitsche verzameling is de zesde groote autografen-collectie, welke de Berlijnsche boekerij achtereenvolgens heeft opgenomen, waardoor men eenigermate een maatstaf verkrijgt van den rijkdom in dit opzigt van de genoemde bibliotheek.

Aangekomen en vertrokken Personen.

AANGEKOMEN.

C. Noordhoorn, H. Voermans, E. C. L. Jansen, Vermunt van Ommeren.

VERTROKKEN.

Manuel David, W. P. Burrer, P. Johannes, Mevr. J. A. Colen.

Burgerlijke Stand te Samarang,

van af den 30sten Junij t/m den 7den Julij 1865.

IN ONDERTROUW AANGETEEKEND:

C. J. F von der Mark, oud 25 jaren met A. H. Smit, oud 18 jaren.

HUWELIJKEN:

J. Mager met E. F. de Cera.

GEBOORTEN:

J. C. Verstift, geb. Kuhr, z.— A. Kahle, geb. Ross, z.— S. M. E. de Bruijn, geb. Meijer, d.

NATUURLIJK DOCH WETTIG ERKENDE KINDEREN:

2 d. en 1 z.

OVERLIJDEN:

P. Maseguw, m. oud 54 j. — A. Boser, z. oud ruim 4 j. — W. de Graaf, m. oud 21 j. — N. Koeman, m. oud 45 j. — W. E. F. van Maanen, m. oud 33 j. — K. J. Soepit, d. oud 8 jaren.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

ZONDAG den 9den JULIJ 1865,
des voormiddags te half 9 *ure,*
Ds. VAN HENGEL.

ROOMSCH-CATHOLIEKE EEREDIENST.

ZONDAG den 9den JULIJ 1865,
Eerste H. DIENST, *des morgens ten half* 7 *ure;*
HOOGDIENST, *des morgens ten half* 9 *ure;*
LOF, *des avonds ten* 6¼ *ure.*

Marktprijzen te *Samarang.*

Koffij, ƒ 40½ p. pic. op levering geboden.
Id. ƒ 41.— pr. pic. voor disponibel afgedaan.
Suiker, No. 16 ƒ 15.— per pic. op levering geboden; disponibel nog niet ter markt.
Indigo ƒ 3¾ à ƒ 4¼ pr. Amst. ℔. van goed tot fraai; afwijkende soorten slechts met groote reductie te plaatsen.
Rijst, No. 1 ƒ 185.— à ƒ 200.— } per kojang v. 28 pikols zonder
„ carga ƒ 135.— à ƒ 175.— } zakken.
Koe-Huiden, ƒ 54.— à ƒ 56.— } per codie.
Buffel-Huiden, ƒ 46.— }
Staartpeper ƒ 35.— à ƒ 40.— pr. pic. naar kwaliteit afgedaan.
Klapper-Olie, ƒ 24.— } per picol.
Katjang „ „ 24.— }
Rotting, ƒ 11.— à ƒ 13.— per pic.
Wisselkoers op Nederland 102½ à 102¾%.

Telegram van BATAVIA.

Pensioen: Resident van Probolingo.

Benoemd: Tot Gouverneur van Celebes *Bakkers.*

Tot Kontroleur 1ste klasse ter Westkust van Borneo *Braun.*

Gesteld: Ter beschikking van den Resident ter Oostkust van Borneo *van Dijck.*

Erkend: Als Consul van Wurtemberg *E. Jacobsen* te Samarang.

Verleend: Een tweejarig verlof wegens ziekte aan den Majoor *Zuijdewijn* en de 2de Luitenant *Meijer.*

Bij de Militaire Administratie.

Bevorderd: Tot Luitenant-Kolonel *L. V. J. L. de Sturler.*

Tot Majoors *H. Kaula* en *J. H. Mulder.*

Tot Kapiteins *A. Velde* en *W. Stort Jr.*

Tot Eerste Luitenant *J. N. Morée.*

Bij de Infanterie.

Tot Luit.-Kolonel *C. F. Doerrleben, W. J. A. Visser* en *G. R. T. Wiggers van Kerchem.*

Tot Majoors: *C. G. Heijligers, L. J. F. Timmermans, N. G. Huffel, J. F. Hoogeveen* en *A. W. F. Heijligers.*

Tot Kapiteins *M. E. Zuijlen, L. A. van den Berg, J. P. Lier* en *G. D. Hoek.*

Tot Eerste Luitenants *F. H. W. Fontein M. Sablerolle, D. de Vijver, J. J. Willems* en *J. E. van Emde.*

Tot tweede Luitenant *Schröter.*

Tot Plaatselijken-Kommandant te Soerabaija *A. J. E. Diemont.*

Bij het Wapen der Genie.

Tot Luit.-Kolonel *F. L. Maurenbrecher.*

Tot Majoor *H. Rietveld.*

Tot Eerste Luitenant *H. J. C. W. Lutjens.*

Korrespondentie.

Het stuk van *Welbekend*, getiteld: *Iets dat waar is*, kan niet opgenomen worden; evenmin de bijdrage van A. getiteld: *De geestige leeuw* en die van: XX. met het opschrift: *De consequentie van een Redacteur, die verklaart personaliteiten* enz. Wij geven den twee laatstgenoemden schrijvers in bedenking die stukken aan den bedoelden Redacteur zelf te zenden, of ze te onderteekenen.

— De Hr. Klatt verzoekt ons het volgende hier op te nemen:

„Ter beantwoording van „eenige zonen van Mars" diene, dat de door hen bedoelde persoon geenszins dezelfde is, als die, welke onder Lt. X. over hen heeft geklaagd. Ik geef hun verder de verzekering, dat ik mij met klagten over Officieren niet wend tot den Redacteur van een blad, maar tot den Chef of de Chefs dier Officieren; eerst dan, wanneer dit middel vruchteloos blijkt, zou ik de hulp der pers inroepen, en publiek maar ook met volle vermelding van naam en rang diegenen aanklagen, welke vreedzame burgers in hun nachtrust storen.

Ten slotte bedankt de ondergeteekende den onhandigen vriend X., die ongeroepen een stuk als dat van 30 dezer liet plaatsen."

KLATT.

— Het stuk in de heden ontvangen *Militaire Spectator*, over de „Beeren-circulaire" wordt spoedig beantwoord.

Van elk ongeteekend artikel in dit Blad voorkomende, hetwelk geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, is de schrijver voor de wet, zoolang de schrijver niet genoemd wordt DE REDAKTIE.

Gedrukt ter Snelpersdrukkerij van DE GROOT, KOLFF & Co. Samarang.